

Granice zrównoważonego partnerstwa. Część VIII

Dzisiaj Republika Białoruś przechodzi przez trudne czasy związane z rozwiązywaniem zadań odbudowy gospodarczej po skutkach kryzysu światowego spowodowanego pandemią koronawirusa. W odpowiedzi na obecne wyzwania i zagrożenia, kraj ten poszukuje rezerw, aby wprowadzić wszystkie podmioty gospodarcze na ścieżkę zrównoważonego wzrostu. Szczególną uwagę w tym zakresie zwraca się na kwestie wsparcia i rozwoju eksportu, który jest jednym z głównych priorytetów białoruskiej gospodarki. W swojej strukturze stanowi on bowiem tradycyjnie ponad połowę produktu krajowego brutto, co czyni go jednym z głównych źródeł trwałego wzrostu gospodarczego kraju. W postkryzysowym okresie rozwoju handlu światowego Białoruś przyjęła politykę zwiększenia udziału produktów naukowych i zaawansowanych technologicznie w strukturze eksportu oraz dywersyfikacji dostaw na nowe rynki. W proponowanym badaniu omówiono, w jaki sposób można zrealizować to zadanie, opierając się na wielosektorowej zagranicznej polityce gospodarczej.

Doświadczenie zawodowe w dziennikarstwie - ponad czterdzieści pięć lat. Obecnie jest profesorem nadzwyczajnym w Katedrze Międzynarodowego Dziennikarstwa Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego. Obszary badań: współczesne stosunki międzynarodowe; dziennikarstwo międzynarodowe, ekonomia międzynarodowa.

978-620-2-60719-3

WYDAWNICTWO
NASZA WIEDZA

Granice zrównoważonego partnerstwa. Część VIII

Boris Zalessky

Boris Zalessky

Granice zrównoważonego partnerstwa. Część VIII

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Boris Zalessky

**Granice zrównoważonego
partnerstwa. Część VIII**

FOR AUTHOR USE ONLY

ScieniaScripts

Imprint

Any brand names and product names mentioned in this book are subject to trademark, brand or patent protection and are trademarks or registered trademarks of their respective holders. The use of brand names, product names, common names, trade names, product descriptions etc. even without a particular marking in this work is in no way to be construed to mean that such names may be regarded as unrestricted in respect of trademark and brand protection legislation and could thus be used by anyone.

Cover image: www.ingimage.com

This book is a translation from the original published under ISBN 978-620-2-67216-0.

Publisher:

Scienca Scripts

is a trademark of

International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

17 Meldrum Street, Beau Bassin 71504, Mauritius

Printed at: see last page

ISBN: 978-620-2-60719-3

Copyright © Boris Zalessky

Copyright © 2020 International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

FOR AUTHOR USE ONLY

Borys Zalesky

Granice zrównoważonego partnerstwa. Część VIII

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

Spis treści

Białoruś - Rosja: regiony kontynuują współpracę	5
Białoruś - Uzbekistan: priorytet współpracy - rolnictwo.....	9
Białoruś - Węgry: wektor partnerstwa - rolnictwo	13
Białoruś - Bank Światowy: Zajęcie się epidemią	17
Białoruś: komponent antykryzysowy - eksport	21
Białoruś: cel - stabilny wzrost eksportu	25
Great Stone Industrial Park jako "magnes" dla innowacji.....	29
Obwód witebski: europejski wektor współpracy	33
Region Homelski: format online jako skuteczne narzędzie współpracy międzynarodowej regionów	37
Wolna Strefa Ekonomiczna "Grodnoinvest": inwestycje zagraniczne jako czynnik rozwoju eksportu	41
Brzeska Wolna Strefa Ekonomiczna: perspektywy są zachęcające	45
Obawy Bellegprom: eksport jako czynnik rozwoju.....	49
Białoruska uniwersalna giełda towarowa: w kierunku maksymalnego wykorzystania potencjału.....	53
Literatura	57

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Rosja: regiony kontynuują współpracę

We wrześniu 2020 roku w Mińsku i obwodzie mińskim odbędzie się 7. Forum Regionów Białorusi i Rosji, w którym weźmie udział około pięciuset osób, a w programie przewidziano sesje sekcji na różne tematy, m.in. z zakresu rolnictwa, budownictwa i przemysłu. Ponadto odbędzie się Rada Współpracy Gospodarczej, "planuje się podpisanie umów o współpracy między regionami, zawieranie umów handlowych"¹. Sam fakt, że wydarzenie to odbędzie się w obecnej trudnej sytuacji epidemiologicznej, świadczy o ogromnym potencjale twórczym partnerstwa między obwodami Białorusi i Rosji, "którego rozbudowa umożliwi rozwiązanie tak ważnych zadań, jak zastępowanie importu, promowanie przemysłu zorientowanego na eksport, wypełnianie luki technologicznej z krajami zachodnimi"².

Należy przypomnieć, że obecnie Republika Białorusi współpracuje z podmiotami Federacji Rosyjskiej zgodnie z 78 umowami o współpracy handlowej, gospodarczej, naukowej, technicznej i kulturalnej z 71 obwodami Rosji. Ponadto "w ramach współpracy międzyregionalnej zawarto około 400 umów między obwodami Białorusi, Mińska i podmiotami Federacji Rosyjskiej, a także między białoruskimi okręgami, miastami i gminami rosyjskimi"³. Na koniec 2019 roku w pierwszej dziesiątce największych importerów białoruskich towarów, które stanowiły ponad 70 procent eksportu Białorusi do Rosji, znalazły się obwody moskiewski, moskiewski, smoleński, petersburski, briański, tatarski, kemerowski, kaliningradzki, leningradzki i swierdłowski.

Wśród białoruskich obwodów, aktywnie współpracujących z partnerami w Rosji, warto wymienić **obwód witebski**, który posiada 25 umów o współpracy z rosyjskimi obwodami. Ponad sto dokumentów zostało podpisanych przez powiaty i miasta obwodu witebskiego z odpowiednimi podmiotami terytorialnymi obwodów Rosji. W 2019 roku wielkość eksportu przedsiębiorstw z Witebska na rynek rosyjski zbliżyła się do miliarda dolarów. Warto zauważyć, że dostawy te

¹ VII Forum Regionów Białorusi i Rosji planowane jest na wrzesień [Zasób elektroniczny]. -- 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/vii-forum-regionov-belarusi-i-rossii-planiruetsja-provesti-v-sentjabre-393483-2020/>.

² Zalessky, B. Wektor integracji postsowieckiej. Widok z Białorusi / B. Zalesskiy. - Palmarium Academic Publishing, 2019. -- C. 59.

³ Browar, E. Ambasada wymieniła 10 najlepszych rosyjskich regionów importujących białoruskie towary / E. Browar // [Zasoby elektroniczne]. - -- 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/posolstvo-nazvalo-top-10-rossijskich-regionov-importirujuschih-beloruskie-tovary-388334-2020/>.

wzrosły do regionów sześciu z ośmiu okręgów federalnych Rosji. Wzrost tego wskaźnika o półtora raza i więcej został osiągnięty we współpracy z partnerami z 16 regionów kraju sąsiedniego. "W tym samym czasie najbardziej dynamicznie wzrastał eksport do odległych regionów Rosji: do Magadanu, Osetii Północnej - Alanii i Chakasji - ponad trzy razy, do Amuru, Irkucka, Chabarowska i Kraju Pierworskiego - 2,5-2,8 razy, do Kraju Krasnojarskiego i Ziemi Stawropolskiej - 1,5 razy. Po przerwie wznowiono wysyłkę witebskich towarów do Republiki Inguszetii, Kraju Kamczackiego i Żydowskiego Obwodu Autonomicznego"⁴. Sprzedaż torfu do Rosji rozwijała się w tym kontekście dobrze - prawie trzykrotnie, podwoiły się dostawy leków weterynaryjnych, znacznie wzrósł eksport polietylenu, włókna lnianego, tkanin lnianych, konstrukcji metalowych, narzędzi medycznych. Wiodącymi dostawcami zostały takie przedsiębiorstwa jak Vitebsk koncern "Meat and Dairy Products", JSC "Naftan", LLC "Prodexim", UE "VIC Health of Animals", LLC "Production Association "Energokomplekt", LLC Allianceplast, OJSC Vitebsk Carpets, OJSC Vityaz, JLLC Natrinx, OJSC Polotsk Glass Fiber, JLLC Soyuz-Cable, JLLC Novopolotsk Plant of Technological Metal Constructions.

Wśród obwodów rosyjskich, aktywnie rozwijających stosunki handlowe i gospodarcze z partnerami na Białorusi, można wymienić **obwód kirowski**, z którym obrót handlowy w pierwszym kwartale 2020 roku wyniósł blisko dziesięć milionów dolarów. Jednocześnie "białoruskie przedsiębiorstwa w okresie styczeń-marzec zwiększyły eksport do obwodu kirowskiego Rosji o prawie jeden kwartał w porównaniu z pierwszym kwartałem 2019 roku"⁵. Tendencja ta została osiągnięta dzięki dostawie białoruskich maszyn i urządzeń do podnoszenia, przemieszczania, załadunku lub rozładunku, niestopowego drutu stalowego, warzyw, gotowych wyrobów dziewiarskich lub włókienniczych, farb i lakierów na bazie syntetycznych polimerów w środowisku wodnym, futer i surowców futrzarskich. W tym roku rozpoczęto wysyłkę nowych typów białoruskich ciągników i traktorów, pierwszych partii szkła niestopowego Homelsteklo, wyrobów metalowych Homelskiego Zakładu Odlewniczego i Normalnego do tego regionu Rosji oraz wznowiono wysyłkę urządzeń dźwigowych Mohylewskiego Maszynowni.

⁴ Eksport produktów przedsiębiorstw obwodu witebskiego do obwodów rosyjskich wzrósł w 2019 roku o 4,2% [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/eksport-produktsii-predpriyatij-vitebskoj-oblasti-v-rossijskie-regiony-vyros-na-42-v-2019-godu-385596-2020/>.

⁵ Białoruskie przedsiębiorstwa zwiększyły eksport towarów do obwodu kirowskiego Rosji o prawie jedną czwartą w pierwszym kwartale [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/beloruskie-predpriyatija-v-i-kvartale-uvlechili-eksport-tovarov-v-kirovskuju-oblast-rf-pochti-na-393710-2020>.

W 2020 r. nadal rozwijają się interakcje między regionami Białorusi i Rosji, wykorzystując nowe formy współpracy. Na przykład wiosną tego roku Białoruskie Przedsiębiorstwo Cementownicze otworzyło swoje przedstawicielstwo w **obwodzie kaliningradzkim** - dom handlowy "BCKK-Kaliningrad", aby jeszcze skuteczniej współpracować z firmami budowlanymi obwodu. Faktem jest, że Obwód Kaliningradzki jest jednym z najbardziej obiecujących rosyjskich kierunków dla Białoruskiej Spółki Cementowniczej, gdzie popyt na prawie wszystkie produkty holdingu jest duży. Wraz z otwarciem przedstawicielstwa "uaktywnia się praca zarówno z dużymi klientami jak i małymi firmami, które są bardziej zainteresowane cementem taryfowym i dostawami materiałów budowlanych w małych partiach, w ramach zamówienia"⁶. Niewątpliwie krok ten tylko wzmocni więzi między białoruskimi producentami i konsumentami w tej rosyjskiej enklawie i pozwoli na osiągnięcie jakościowo nowego poziomu współpracy między regionami.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁶ Białoruskie Przedsiębiorstwo Cementownicze otworzyło przedstawicielstwo w Obwodzie Kaliningradzkim [Zasoby Elektronowe]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/beloruskaja-tsementnaja-kompanija-otkryla-predstavitelstvo-v-kaliningradskoj-oblasti-385897-2020/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Uzbekistan: priorytet współpracy - rolnictwo

Podstawowym dokumentem stosunków handlowych i gospodarczych Białorusi i Uzbekistanu jest mapa drogowa współpracy między tymi dwoma krajami, przyjęta w listopadzie 2018 roku i licząca 158 wydarzeń. Do maja 2020 roku ponad jedna trzecia z nich została już wdrożona. Od razu wpłynęło to na stosunki partnerskie między Białorusią a Uzbekistanem: "Po wynikach 2019 roku obrót handlowy między obydwojoma krajami osiągnął poziom 239 milionów dolarów i do 2018 roku wzrósł 1,5-krotnie"⁷. Oznacza to, że strony zamierzają osiągnąć cel wyznaczony przez obie głowy państw w 2018 roku - jak najszybciej zwiększyć obroty w handlu dwustronnym do miliarda dolarów. "Planowane jest rozwiązanie tego zadania w ciągu trzech lub czterech lat, aktualizując wszystkie możliwe obszary współpracy".⁸ z których rolnictwo jest jednym z najbardziej obiecujących.

Faktem jest, że głównym trendem w rozwoju kompleksu rolno-przemysłowego Uzbekistanu jest dziś kształtowanie się klastrowego systemu produkcji. Innymi słowy, klastry powinny łączyć producentów surowców rolnych i ich przetwórców w przedsiębiorstwa przemysłowe. Białoruskie doświadczenia w tym zakresie są postrzegane przez uzbeckich partnerów jako bardzo pozytywne, dlatego też wykazują oni duże zainteresowanie nawiązaniem bezpośrednich kontaktów handlowych i partnerstw z białoruskimi producentami i przetwórcami, których skuteczność potwierdzają również dane liczbowe.

W 2019 roku z Białorusi na uzbecki rynek dostarczono produkty rolne i środki spożywcze o wartości 35 milionów dolarów, ponad dwukrotnie więcej niż w 2018 roku. Pozytywna dynamika wzajemnego handlu w tej dziedzinie została zachowana również w tym roku, pomimo ograniczeń spowodowanych rozprzestrzenianiem się koronawirusów. "W pierwszych 4 miesiącach 2020 roku białoruski eksport takich towarów [produktów rolno-spożywczych] wzrósł 3,2 razy. W tym okresie wyeksportowano 16,1 mln produktów"⁹.

⁷ Vladimir Dvornik prowadził rozmowy z wicepremierem Uzbekistanu Sardor Umurzakovem [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <http://www.government.by/ru/content/9423>,

⁸ Zalessky, B. Punkt odniesienia - wielowektorowy. Część I / B. Zalessky. - Palmarium Academic Publishing, 2020. - - C. 347.

⁹ Markowicz, E. Współpraca w sferze kompleksu rolno-przemysłowego - priorytetowy kierunek interakcji białorusko-zbeckiej - Ambasador / E. Markowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/sotrudnichestvo-v-sfere-apk-prioritetnoe-napravlenie-belorusko-uzbekskogo-vzaimodejstviya-posol-394939-2020>.

Jednocześnie współpraca między Białorusią a Uzbekistanem oczywiście nie ogranicza się tylko do wzajemnych dostaw produktów żywnościowych, lecz obejmuje również szeroki zakres interakcji, w tym rozwój wspólnych podejść naukowych i nowoczesnych technologii. W szczególności "obiecujące obszary współpracy w sektorze rolnym to udział Białorusi w budowie kompleksów mleczarskich, organizacja przetwórstwa mleka, utworzenie wspólnego przedsiębiorstwa do produkcji leków weterynaryjnych, współpraca w zakresie hodowli, szkolenia i przekwalifikowania uzbeckich specjalistów na bazie białoruskich rolniczych instytucji edukacyjnych"¹⁰.

Pierwsze Białorusko-Uzbeckie Forum Agrarne, które odbyło się w lutym 2020 roku i w którym uczestniczyło ponad siedemset osób, pokazało tę różnorodność efektywnych stosunków partnerskich. W samej tylko części biznesowej białoruskiej delegacji znalazło się około 150 przedstawicieli przedsiębiorstw eksportujących produkty rolno-spożywcze, instytucji naukowych i edukacyjnych kraju. W szczególności aktywnym uczestnikiem forum był Gomselmash, który jesienią 2019 roku podpisał umowę z taszkiecką fabryką maszyn rolniczych. "Dokument przewiduje uruchomienie produkcji montażowej kombajnów w stolicy Uzbekistanu"¹¹. Strona uzbecka reprezentowała delegacje ze wszystkich regionów kraju, a także z odpowiednich ministerstw i organizacji kompleksu rolno-przemysłowego. W związku z tym "białoruskie przedsiębiorstwa eksportowe podpisały ponad 30 umów i kontraktów z uzbeckimi partnerami" w dziedzinach objętych forum¹². Ponadto protokół ustaleń i współpracy został przyjęty przez Ministerstwo Rolnictwa i Żywności Białorusi oraz Ministerstwo Rolnictwa Uzbekistanu.

Równoległe z forum agrarnym w Taszkencie odbyła się wystawa, na której tylko Narodowa Akademia Nauk Białorusi zaprezentowała ponad 60 innowacyjnych rozwiązań i technologii dla rolnictwa w Uzbekistanie. Marmolada warzywna wzbudziła duże zainteresowanie wśród nowości białoruskich uczonych z Centrum Naukowo-Praktycznego Narodowej Akademii Nauk Białorusi na temat żywności. "Asortyment obejmuje marmoladę ze słodkiej kukurydzy, czerwonej marchewki, dojrzałej dyni, soczystego pomidora i korzennego selera. Marmolada

¹⁰ O wynikach wizyty Vladimira Dvornika w Uzbekistanie [Zasób elektroniczny]. - – 2020. - URL: <http://www.government.by/ru/content/9301>.

¹¹ "Gomselmash zaprezentuje swój potencjał na forum rolnym w Uzbekistanie [Zasoby elektroniczne]. - – 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/gomselmash-predstavit-svoj-potentsial-na-agrarnom-forume-v-uzbekistane-380486-2020>.

¹² W wyniku Białorusko-Uzbeckiego Forum Agrarnego [Zasób elektroniczny] podpisano ponad 30 umów i kontraktów. - – 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/bolee-30-soglashenij-i-kontraktov-podpisano-po-itogam-belorusko-uzbekskogo-agrarnogo-foruma-381350-2020/>.

zawiera prebiotyki i nie zawiera sztucznych barwników.¹³ Instytut Gleboznawstwa i Agrochemii zaprezentował asortyment złożonych nawozów mineralnych o zrównoważonych proporcjach składników pokarmowych uprawianych roślin rolniczych. W Instytucie Doświadczalnej Medycyny Weterynaryjnej im. S.N. Mimo to, w Instytucie przeprowadzono badania nad szczepionkami do zapobiegania i leczenia chorób wirusowych i bakteryjnych zwierząt hodowlanych. Naukowcy z Centrum Systemów Identyfikacji i Elektronicznej Operacji Biznesowej oferowali technologie cyfrowej identyfikacji i identyfikowalności zwierząt i produktów zwierzęcych. Centrum Naukowo-Praktyczne Przemysłu Ziemniaczanego zainteresowało zwiedzających nowymi odmianami ziemniaka - "manifestem", "uladarem", "podniebieniami" - odpornymi na kompleks chorób. Jak widać, nawet ta krótka lista nowości przedstawiona w Taszkencie wyraźnie pokazała, jakie kuszące perspektywy otwierają się w najbliższym czasie w rozwoju białorusko-uzbeckiego partnerstwa w rolnictwie.

FOR AUTHOR USE ONLY

¹³ NASB przedstawiła ponad 60 innowacji dla rolnictwa w Uzbekistanie [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/nan-belarusi-predstavila-v-uzbekistane-bolee-60-innovatsionnyh-razrabotok-dlja-selskogo-hozajstva-381057-2020/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Węgry: wektor partnerstwa - rolnictwo

W maju 2020 roku odbyła się dziesiąta sesja Międzyrządowej Białorusko-Węgierskiej Komisji Współpracy Gospodarczej, wiodącej dwustronnej platformy służącej gromadzeniu stanowisk i opracowywaniu rozwiązań dla wielu pilnych kwestii z zakresu gospodarki i pomocy humanitarnej. Podczas spotkania strony omówiły pilne kwestie współpracy handlowej, a także stan partnerstwa w zakresie rolnictwa, farmacji, energetyki, transportu, nauki, edukacji i turystyki. Po raz pierwszy w praktyce stosunków dwustronnych wydarzenie to odbyło się w formie wideokonferencji z dość zrozumiałych względów epidemiologicznych, ale nie straciło na znaczeniu pod względem zrozumienia perspektyw współpracy białorusko-węgierskiej, w rozwoju której można podkreślić kilka głównych tendencji.

Z jednej strony "w 2019 r. obroty handlowe z Węgrami wzrosły 1,3-krotnie (253,7 mln USD), eksport - 1,67-krotnie (130,6 mln USD), import - 5,8% (123 mln USD)¹⁴. Należy przyjąć, że w styczniu 2019 roku strony podpisały szereg ważnych dokumentów określających kontury obiecujących obszarów współpracy, w tym dwa z nich – "międzyrządowe białorusko-węgierskie porozumienie o promocji i wzajemnej ochronie inwestycji oraz memorandum agencji polityki zagranicznej obu państw o promocji współpracy międzyregionalnej"¹⁵ - odegrały rolę w tak pozytywnych rezultatach współpracy Białorusi i Węgier w ubiegłym roku.

Z drugiej strony, statystyki z pierwszego kwartału 2020 r. wykazały, że obroty w handlu dwustronnym, choć niewielkie - około pięciu procent, ale nadal spadły do 51 milionów dolarów. Jednocześnie zachowana została dynamika wzrostu białoruskiego eksportu. Wielkość dostaw z Białorusi na rynek węgierski wzrosła w pierwszych trzech miesiącach tego roku o prawie cztery procent i wyniosła 23,8 miliona dolarów. Dokładniej mówiąc, "współczesny białoruski eksport na Węgry kształtuje się na poziomie prawie 48% dzięki dostawom wagonów kolejowych i komponentów, 13,1% - ciągników i części zamiennych, 12,3% - wyrobów przemysłu drzewnego i obróbki drewna, 2% - metali i ich wyrobów, 1,4% -

¹⁴ O zwołaniu posiedzenia białorusko-węgierskiej komisji międzyrządowej ds. współpracy gospodarczej [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/c279e9b64ee4da42.html.

¹⁵ Zalesky, B.L. Białoruś - Węgry: współpraca rozwija się dzięki inwestycjom i regionom / B.L. Zalesky // Materiały z XV Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej "Nowoczesny potencjał naukowy - 2019 r.", 28 lutego - 7 marca 2019 r. Nauki ekonomiczne. Sheffield. Nauka i edukacja LTD. - - C. 18.

nawozów potasowych. Prawie 23% to produkty petrochemii, przemysłu przetwórczego i inne towary¹⁶. Liczby te dość wyraźnie pokazują, że istnieją znaczne rezerwy wzrostu w interakcji między tymi dwoma krajami, które zarówno w Mińsku, jak i w Budapeszcie chciałyby w najbliższej przyszłości wprowadzić w życie.

Już w 2020 r. rolnictwo może stać się jedną z sił napędowych tego wzrostu, jak pokazują poniższe fakty. Na koniec 2019 roku obroty handlowe produktami rolnymi i artykułami spożywczymi między Białorusią a Węgrami wzrosły o prawie 15 procent i przekroczyły 17 milionów dolarów. Ważny szczegół: "Eksport białoruskich produktów rolnych zwiększył się w tym okresie ponad trzykrotnie. Wśród głównych pozycji eksportowych znajdują się nasiona i owoce różnych nasion oleistych, mięczaków"¹⁷. W pierwszym kwartale 2020 roku zaobserwowano podobny obraz: obrót produktami rolnymi i spożywczymi wzrósł o prawie dziesięć procent, a białoruski eksport o dwadzieścia procent. Jednocześnie strony nadal aktywnie zwiększały wysiłki na rzecz realizacji nowych wspólnych projektów w tej dziedzinie. W marcu 2020 roku podczas wizyty na Białorusi P. Sijärto, ministra spraw zagranicznych i zagranicznych stosunków gospodarczych Węgier, strony "określiły główne kierunki dalszej współpracy w zakresie dostaw żywności, inwestycji, hodowli drobiu"¹⁸.

A już w czerwcu 2020 roku 1. Mińska ferma drobiu i węgierska firma "Babolna Tetra" podpisały umowę ramową o współpracy na kwotę około trzech i pół miliona euro. Dokument ten, który będzie obowiązywał przez trzy lata, przewiduje pracę hodowlaną z drobiem i pozyskiwanie młodych jaj hodowlanych. Dzięki temu projektowi od 2020 roku strona białoruska "jest praktycznie wolna od importu stad hodowlanych kur niosek, a od 2023 roku będzie mogła w pełni zaopatrzyć rynek krajowy we własną rasę kur kierunku jajecznego"¹⁹. Poza tym Białoruś jest zainteresowana dostawami towarów z Węgier w tych kierunkach sektora rolniczego, które są bardzo dobrze rozwinięte w tym kraju - kukurydza,

¹⁶ Ponomarev, A. Wizyta Victora Orbana - nowy etap współpracy białorusko-węgierskiej / A. Ponomarev // [Zasób elektroniczny]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/interview/view/vizit-viktora-orbana-novyj-etap-belorussko-vengerskogo-sotrudnichestva-7346/>.

¹⁷ Markowicz, E. Białoruś w 2019 r. ponad trzykrotnie zwiększył eksport produktów rolnych na Węgry / E. Markowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-v-2019-godu-uvelichila-eksport-produktsii-apk-v-vengriju-bolee-chem-v-tri-raza-393476-2020/>.

¹⁸ Białoruś i Węgry planują rozszerzenie współpracy w sektorze rolnym [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-vengrija-planirujut-rasshirjat-sotrudnichestvo-v-sfere-apk-381906-2020/>.

¹⁹ Markovich, E. Białoruś i Węgry będą współpracować w zakresie hodowli drobiu / E. Markovich // [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-vengrija-budut-sotrudniczat-v-sfere-ptitsevodstva-393454-2020/>.

bydło, drób. W szczególności mówimy o realizacji wspólnego projektu z węgierskimi partnerami w zakresie hodowli gęsi w obwodzie homelskim "na rzecz odbudowy regionów dotkniętych katastrofą czarnobylską"²⁰. Przynajmniej na rozmowach w tej sprawie w czerwcu 2020 roku były już dyskutowane kwestie finansowania tego projektu, a także miejsca, w których ta produkcja będzie organizowana i kto ze strony białoruskiej będzie w niej uczestniczył.

FOR AUTHOR USE ONLY

²⁰ Markowicz, E. Białoruś jest zainteresowana realizacją wspólnego projektu dotyczącego uprawy gęsi z Węgrami (w języku rosyjskim) / E. Markowicz // [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-zainteresovana-v-realizatsii-sovmestnogo-s-vengriji-proekta-po-vyraschivaniju-gusej-393464-2020/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś - Bank Światowy: Zajęcie się epidemią

W kwietniu 2020 roku rząd Białorusi przyjął uchwałę zatwierdzającą projekt umowy pożyczki między Białorusią a Międzynarodowym Bankiem Odbudowy i Rozwoju, zgodnie z którą strona białoruska w latach 2020-2021 uzyska od tej instytucji finansowej, członka Grupy Banku Światowego, pożyczkę "w wysokości 90 mln euro na 11 lat na sfinansowanie działań nadzwyczajnych w związku z sytuacją epidemiologiczną"²¹. Środki te stanowią tylko część pomocy, którą Białoruś zamierza otrzymać od zewnętrznych wierzycieli na walkę z koronaawirusem. Ogólnie rzecz biorąc, mówimy o dwóch czy dwóch i pół miliarda dolarów. W celu realizacji tych zamierzeń strona białoruska zacieśniła współpracę z szeregiem organizacji międzynarodowych, w tym z Bankiem Światowym, Międzynarodowym Funduszem Walutowym (MFW), Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. W tym samym czasie rozmowy z MFW dotyczą około 900 milionów dolarów. "Bank Światowy negocjuje za około 300 milionów dolarów, a Europejski Bank Inwestycyjny za około 300 milionów dolarów"²².

W związku z tym obecność Banku Światowego na tej liście jest godna uwagi, ponieważ jest on przekonany, że powrót do światowego wzrostu gospodarczego wymaga szybkiej i elastycznej reakcji na sytuację kryzysową oraz że 100 państw, które stanowią ponad dwie trzecie ludności świata, udzieliło już pomocy w zwalczaniu pandemii wirusa koronaawirusowego. A w ciągu najbliższych 15 miesięcy bank zapewni "krajom rozwijającym się 160 mld dolarów dotacji, pożyczek i inwestycji na walkę ze skutkami pandemii"²³. W maju 2020 roku Bank Światowy zatwierdził pakiet wsparcia finansowego w wysokości 90 mln euro dla Białorusi w celu zaspokojenia pilnych potrzeb krajowego systemu opieki zdrowotnej w zakresie sprzętu medycznego, urządzeń medycznych, szkolenia personelu w zakresie postępowania w przypadkach poważnego zakażenia COVID-19. Przyznane środki zostaną również wykorzystane "na działania mające na celu podniesienie świadomości społecznej w zakresie środków

²¹ Białoruś przyciągnie 90 mln euro z IBRD w odpowiedzi na sytuację epidemiologiczną [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-privlechit-90-mln-evro-ot-mbr-rlja-reagirovanija-na-epidsituatsiju-388653-2020/>

²² Białoruś liczy na 2-2,5 miliarda dolarów od zewnętrznych wierzycieli w celu przezwyciężenia skutków COVID-19 [Zasób elektroniczny]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-rasschityvaet-na-2-25-mlrd-ot-vneshnih-kreditorov-na-preodolenie-posledstvij-covid-19-388808-2020/>.

²³ W wyniku pandemii 60 milionów ludzi może znaleźć się w skrajnym ubóstwie - Bank Światowy [Zasoby Elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/world/view/v-krajnej-nischete-iz-za-pandemii-mogut-okazatsja-60-mln-chelovek-vsemimyj-bank-391536-2020/>.

dotyczących zdystansowania społecznego i higieny". Ponadto, laboratoria zdrowia publicznego i służby nadzoru epidemiologicznego będą wspomagane we wczesnym wykrywaniu i rejestrowaniu przypadków COVID-19²⁴. Zamówiony zostanie również sprzęt i produkty do wykrywania COVID-19, w tym systemy testowe, sprzęt ochrony osobistej i odczynniki laboratoryjne. Cała ta pomoc znacząco uzupełni istniejące długoterminowe wsparcie Banku Światowego dla białoruskiego systemu opieki zdrowotnej, w tym istniejący projekt "Modernizacja systemu opieki zdrowotnej Republiki Białorusi" oraz planowany projekt optymalizacji sieci szpitali i zapewnienia długoterminowej opieki. Warto przypomnieć, że w obecnym portfelu inwestycyjnym Banku Światowego na Białorusi znajduje się dziewięć projektów o wartości prawie 950 milionów dolarów. W najbliższej przyszłości liczby te prawdopodobnie zmienią się w górę.

Po pierwsze, w maju 2020 roku Zarząd Banku Światowego zatwierdził pożyczkę w wysokości stu milionów euro na wsparcie systemu szkolnictwa wyższego na Białorusi w formie projektu, który zakłada modernizację i wyposażenie w nowoczesny sprzęt edukacyjny i laboratoryjny 18 uczelni wyższych, a także remonty kapitalne i rekonstrukcję niektórych z nich. Ponadto, w ramach tego projektu białoruskie instytucje edukacyjne - uniwersytety i szkoły wyższe - będą mogły aktywniej uczestniczyć w międzynarodowych programach i inicjatywach. Na Białorusi zostanie utworzona Narodowa Agencja ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, która będzie spełniać wymogi Procesu Bolońskiego - ogólnoeuropejskiej inicjatywy mającej na celu reformę szkolnictwa wyższego. W rezultacie, "w trakcie realizacji projektu w latach 2020-2025, około 300 tysięcy uczniów i nauczycieli będzie rocznie stwarzać lepsze warunki dla edukacji <...>. Jest to kapitał intelektualny, który może zapewnić przekształcenie gospodarki zasobowej kraju w gospodarkę opartą na wiedzy"²⁵. Po drugie, według szefa Banku Światowego na Białorusi A. Kremer, ta międzynarodowa organizacja obecnie rozważa możliwość finansowego wsparcia białoruskich małych i średnich przedsiębiorstw, aby "wesprzeć wysiłki kraju w zakresie finansowania małych, mikro i średnich przedsiębiorstw, wsparcia gospodarstw domowych poprzez programy socjalne"²⁶.

²⁴ Bank Światowy zatwierdził 90 milionów euro dla Białorusi na walkę z COVID-19 [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/vsemirnyj-bank-utverdil-vydelenie-belarusi-90-mln-evro-dlja-borby-s-covid-19-391910-2020/>.

²⁵ Bank Światowy przeznacza 100 mln euro na modernizację szkolnictwa wyższego na Białorusi [zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/society/view/vsemirnyj-bank-vydeljaet-100-mln-evro-dlja-modernizatsii-sistemy-vysshego-obrazovanija-v-belarusi-391733-2020/>.

²⁶ Bank Światowy rozważa możliwość wsparcia finansowego dla małych i średnich przedsiębiorstw na Białorusi [Zasób elektroniczny]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/vsemirnyj-bank-rassmatrivaet-vozmozhnost-finpodderzki-malogo-i-srednego-biznesa-v-belarusi-392356-2020/>.

Wszystkie te fakty świadczą o tym, że współpraca Republiki Białoruś z Bankiem Światowym, która rozpoczęła się w 1992 roku, obecnie zyskuje nowe istotne i skuteczne formy współpracy. Wynika to prawdopodobnie z faktu, że stosunek strony białoruskiej do tej organizacji międzynarodowej opiera się na dość prostym, lecz bardzo ważnym stwierdzeniu: "Bank Światowy jest najmniej upolitycznioną strukturą finansowo-gospodarczą"²⁷.

FOR AUTHOR USE ONLY

²⁷ Zalessky, B. Stosunki międzynarodowe i media. Cechy charakterystyczne wielosektorowej współpracy międzynarodowej w okresie globalnych wyzwań / B. Zalesskiy. - Palmarium Academic Publishing, 2016. - - C. 359.

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś: komponent antykrzysowy - eksport

Trwały wzrost gospodarczy w tempie od trzech do czterech procent rocznie - to szczególne zadanie, które w Republice Białoruś postawiła sobie dzisiaj, aby zapewnić stabilny rozwój społeczno-gospodarczy kraju w perspektywie średnioterminowej. Dla jego pomyślnego rozwiązania konieczne jest spełnienie kilku warunków - "zapewnienie sprawnego funkcjonowania każdego przedsiębiorstwa, równego i zrównoważonego rozwoju regionów kraju; stworzenie warunków do przyciągania inwestycji zagranicznych i krajowych; zwiększenie eksportu, w tym na nowe rynki"²⁸. Obecność tematu eksportu na tej liście najważniejszych warunków można wytłumaczyć tym, że "eksport jest podstawą otwartej gospodarki białoruskiej, ponieważ przewiduje on otrzymywanie w kraju waluty obcej, zysków dla przedsiębiorstw, podatków do budżetu Republiki Białoruś"²⁹. Wśród białoruskich przedsiębiorstw działających w obecnych trudnych warunkach na rynkach zagranicznych należy wymienić przede wszystkim największego na świecie producenta wywrotek do kamieniołomów i sprzętu transportowego dla górnictwa i budownictwa, który zajmuje około jednej trzeciej światowego rynku wywrotek do kamieniołomów o szczególnie dużej ładowności, **Białoruski Zakład Samochodowy**, którego eksport w 2020 roku rozwija się w kilku głównych kierunkach jednocześnie.

Vector one - **regiony Rosji**. Tak więc, w kwietniu 2020 roku, kolejna partia 180-tonowe wywrotki BELAZ-75180 został wysłany do **obwodu murmańskiego** do oddziału JSC "Apatit" w Kirowie, zgodnie z umową podpisaną we wrześniu 2019 roku. W lutym 2020 roku do tego regionu Rosji przyjechały już trzy 130-tonowe ciężarówki. W sumie w ciągu najbliższych trzech lat pojedzie tam co najmniej 50 wozów kopalnianych, które będą zaangażowane w zagospodarowanie złóż apatytowo-nefelinowych w Khibinach. Oczekuje się, że 180-tonowe wywrotki "zostaną później przebudowane na inteligentne i uzyskają nowe właściwości techniczne". Zainstalowane dodatkowe wyposażenie pozwoli na ich obsługę na dużą odległość. W kamieniołomie Njorpakhscoe na wschodzie planowane jest

²⁸ Wystąpienie Kochanowej na otwarciu drugiej sesji Rady Republiki Białoruś Zgromadzenia Narodowego siódmej konwokacji [Zasób elektroniczny]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/politics/view/vystuplenie-kochanovoj-na-otkrytii-vtoroj-sessii-soveta-respubliki-natsionalnogo-sobranija-belarusi-385692-2020/>.

²⁹ Zalessky, B.L. Export Culture and Mass Consciousness / B.L. Zalessky // Zhurnalistyka-2016: młyn, problemy i perspektywy: materyalyalyalyaly 18 Mizhnar. sovuk.-prakt. konf., prysveschanai 95-godzhu BDU, 10-11 lat. 2016, Mińsk / Radkał.: S.V. Dubovik (ad. red.). - Edycja. 18. - Mińsk: AAT Paligrafkambinat Nazwa I. Kolasa", 2016. - - C. 234.

utworzenie eksperymentalnego miejsca pracy urzędów górniczych w trybie bezzałogowym"³⁰.

W tym samym kwietniu 2020 roku w **Kraju Krasnojarskim** w rafinerii tlenku glinu w Aczyńsku, należącej do JSC Rusal Achinsk, zaczęto pracować sześć kolejnych wywrotek białoruskiego producenta. Odnowienie floty środków transportu górniczego w kopalni Mazulsky pozwoli na zwiększenie wydajności pracy i zmniejszenie wydatków na proces technologiczny wydobycia surowca. Typowy szczegół: w 2020 roku Rusal, jeden z największych producentów aluminium na świecie, planuje zakup kilkudziesięciu białoruskich maszyn, ponieważ "ta maszyna ma wysoką wydajność, jest bardziej ekonomiczna pod względem zużycia paliwa i środków smarnych". Kabiny kierowcy mają ulepszony system widzenia i sterowania, wyposażone są w wygodne fotele i systemy klimatyzacji³¹.

Kolejnym rosyjskim regionem, do którego od początku 2020 roku wysłano drugą 130-tonową wywrotkę górniczą BELAZ-75131, jest **Obwód Swierdłowski**, gdzie uralaskie przedsiębiorstwo górniczo-przetwórcze eksploatuje już jedenaście 130-tonowych białoruskich wozów, z których każdy przewozi do półtora tysiąca ton skały na zmianę. Jak ważne jest to dla strony rosyjskiej, takie liczby mówią. Ciężarówki BELAZ działają "na bazie złoża Bazhenov, którego zasoby będą eksploatowane przez ponad 150 lat. Złoże jest zagospodarowywane metodą odkrywkową. Kamieniołom ma 8 km długości, 2,5 km szerokości i 350 m głębokości"³².

Wektor drugi - kraje **Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej**. W szczególności **Armenia**, gdzie wiosną 2020 r. wysłano trzy 90-tonowe wywrotki BELAZ-75585. Uzupełnili oni park maszynowy kopalni Sotq, największej w Armenii kopalni złota zajmującej się produkcją czystego złota, której zasoby szacowane są na ponad 120 ton. Należy zaznaczyć, że już teraz 130-tonowe białoruskie maszyny pracują tu z dużą wydajnością. Nowe wywrotki zostały wyposażone w silniki wysokoprężne o mocy do 1200 KM. "W celu zwiększenia niezawodności

³⁰ BELAZ dostarczył kolejną partię wywrotek do rosyjskiego "Apatity" [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belaz-postavil-ocherednuju-partiju-samosvalov-rossijskomu-apatitu-386828-2020/>.

³¹ Wywrotki Nemankova, Yu. BELAZ rozpoczęły swoją pracę w Kraju Krasnojarskim (po rosyjsku) // [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/karjernye-samosvaly-belaz-pristupili-k-rabote-v-krasnojarskom-krae-386202-2020/>.

³² Nemankova, Yu. Kolejna 130-tonowa wywrotka BELAZ rozpoczęła pracę w rosyjskim "Uralasbest" / Yu. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/ocherednoj-130-tonnyj-samosval-belaz-nachnet-rabotu-na-rossijskom-uralasbeste-385689-2020/>.

głównych elementów nośnych wywrotki użyto nowych wysokowytrzymałych stali, a w najbardziej obciążonych miejscach - elementów odlewanych"³³.

Wektor trzy to kraje **dalekiego łuku**, których udział w eksporcie Białoruskich Zakładów Samochodowych zwiększył się prawie półtora raza od początku 2020 roku i wyniósł 40%. I tak, w kwietniu, osiem 130-tonowych wywrotek BELAZ-75131 rozpoczęło pracę w kopalni węgla kamiennego, znajdującej się na wyspie Kalimantan w **Indonezji**. Uwzględniono wszystkie życzenia partnerów indonezyjskich i warunki klimatyczne działania. A są to takie tropikalne opcje jak "odpowiednia guma, klimatyzacja, specjalny system chłodzenia"³⁴. Białoruski Zakład Samochodowy aktywnie działa na rzecz zwiększenia swojej obecności na kontynencie afrykańskim w **Algierii**, gdzie wiosną 2020 roku wysłał kolejną partię pięciu ładowaczy czołowych BELAZ-78221. W planach firmy jest "udział w wystawach specjalistycznych oraz bezpośrednie negocjacje z zainteresowanymi odbiorcami sprzętu górniczego w regionie"³⁵.

FOR AUTHOR USE ONLY

³³ Nemankova, Yu. BELAZ wysłał do Armenii wywrotki górnicze / Yu. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belaz-otpravil-v-armeniju-karjerye-samosvaly-385547-2020/>.

³⁴ Osiem wywrotek BELAZ rozpoczęło pracę w Indonezji [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/vosem-karjernih-samosvalov-belaz-pristupili-k-rabote-v-indonezii-387074-2020/>.

³⁵ Nemankova, Yu. Partia ładowaczy BELAZ jest wysyłana do Algierii / Yu. Nemankova // [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/partija-pogruzchikov-belaz-otgruzhena-v-alzhir-385911-2020/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruś: cel - stabilny wzrost eksportu

Wzrost eksportu, w tym na nowe rynki, w obecnej trudnej sytuacji epidemiologicznej na świecie jest jednym z głównych warunków trwałego wzrostu gospodarczego Republiki Białorusi i "zapewnienia stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w średnim okresie"³⁶. Wśród białoruskich przedsiębiorstw aktywnie działających na rynkach zagranicznych nawet w tak trudnych warunkach, jakie widzimy dzisiaj, jest **gospodarstwo "Gomselmash"** - producent kombajnów zbożowych i pastewnych, szewców i kombajnów ziemniaczanych, kosiarek i innego sprzętu rolniczego, które już działa na polach Rosji, Ukrainy, Kazachstanu, Chile, Słowacji, Rumunii, Bułgarii, Argentyny, Chin, Korei Południowej, Litwy, Łotwy i Estonii. W pierwszym kwartale 2020 roku spółki holdingowe wysłały do swoich klientów ponad 400 sztuk maszyn. "W tym samym czasie 278 kombajnów samobieżnych i zestawów maszyn zostało dostarczonych poza Białoruś. Rosja, Kazachstan, Ukraina i Mołdawia znajdują się na liście krajów, do których zostały wysłane maszyny. <...> Łącznie przesyłki w tym samym okresie 2019 r. wzrosły o 373%" .

Mińskie Zakłady Ciągnikowe to kolejne przedsiębiorstwo, które aktywnie promuje swoje produkty na rynkach zagranicznych. Tak więc od początku 2020 roku do samego Pakistanu wysłano ponad 250 ciągników. Jest to wymowny dowód na to, że "nawet pomimo kryzysu w wielu krajach azjatyckich i środków ograniczających nałożonych z powodu trudnej sytuacji epidemiologicznej, dostawy pozostają na planowanym poziomie"³⁷. W sumie od 1955 roku mińscy producenci ciągników wysłali do tego kraju Azji Południowej ponad 120 tysięcy swoich pojazdów. Firma nie zapomina również o innych kierunkach eksportu. W szczególności, w pierwszym kwartale tego roku, na rynki europejskie wysłano około pięćset pojazdów i zestawów ciągników. Wiele wskazuje na to następujący fakt: "Wywóz produktów MTW OJSC do krajów afrykańskich w pierwszym kwartale 2020 r. wzrósł o 70%"³⁸. Dla jednego z krajów tego kontynentu - Sudanu - w kwietniu tego roku powstała kolejna "partia ponad 100 ciągników <...>". Jest

³⁶ Zalesskiy, B.L. Komponent antykryzysowy - eksport / B.L. Zalesskiy // Materiały XVI Międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej "Europejska nauka XXI powieka - 2020", Tom 1. Przemysł: Nauka i studia. - - C. 22.

³⁷ Od początku roku MTW dostarczyła do Pakistanu ponad 250 ciągników [Electronic Resource]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/mtz-s-nachala-goda-postavil-v-pakistan-bolee-250-traktorov-388294-2020/>.

³⁸ Nemankova, Yu. Eksport produktów MTZ do krajów afrykańskich wzrósł o 70% / Yu. Nemankova // [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/eksport-produktsii-mtz-v-strany-afriki-vyros-na-70-386540-2020/>.

to druga dostawa w 2020 r."³⁹. Liczby te bardzo przekonująco uzupełniają ten obraz. "Od początku roku firma zwiększyła dostawy do rosyjskich regionów o 20%". Wzrósł również eksport białoruskich maszyn rolniczych do Uzbekistanu, Mołdawii, Tadżykistanu, Kirgistanu i Armenii⁴⁰. Dostawy do Tadżykistanu, gdzie w ciągu pierwszych trzech miesięcy tego roku wysłano ponad sto ciągników i zestawów ciągników, podwoiły się. Tendencję tę tłumaczy się w dużej mierze faktem, że "od stycznia 2020 r. części zamienne i komponenty przywożone do Tadżykistanu w celu dalszego montażu maszyn rolniczych nie podlegają podatkowi VAT i opłatom celnym"⁴¹. I tylko w pierwszym kwartale tego roku produkty Mińskich Zakładów Ciągnikowych zostały wysłane na rynki ponad trzydziestu krajów, w tym 22 krajów zagranicznych.

W pierwszym kwartale 2020 roku **Mińskie Zakłady Samochodowe** zwiększyły swoje dostawy do krajów nie należących do WNP prawie dwa i pół razy. Ważnym elementem w osiągnięciu tego wskaźnika był fakt, że na początku tego roku przedsiębiorstwo wraz z firmą Pojsnab LLC z Borisova podpisało umowę na dostawę 73 jednostek sprzętu przeciwpożarowego i ratowniczego do Mongolskiej Agencji Sytuacji Nadzwyczajnych. A MAZ "rozpoczął już realizację kontraktu na dostawę podwozi i montuje pojazdy osobowe na eksport do Mongolii. Wspólny projekt będzie realizowany w tym roku"⁴².

Wiosną 2020 roku przedsiębiorstwo jednostkowe **Amkodor-DOMZ** z siedzibą w Dzierżyńsku w obwodzie mińskim poważnie uaktualniło swoje plany eksportowe, wysyłając w kwietniu pierwszą partię swoich produktów do obwodu rosyjskiego - Republiki Karelii. Tam siedem dźwigów mostowych o udźwigu od 3,2 do 16 ton zostanie wykorzystanych do realizacji projektu inwestycyjnego, do którego rząd Karelii przywiązuje dużą wagę - "stworzenia na terenie dawnego Zakładu Ciągników Onega nowoczesnej technologii importu zastępującej produkcję pełnowymiarowego sprzętu leśnego: kombajnów i spedytorów klasy

³⁹ Nemankova, Yu. MTZ dostarczy drugą stronę maszyn do Sudanu (w języku rosyjskim) / Yu. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/mtz-postavit-vtoruju-partiju-tehniki-v-sudan-386164-2020/>.

⁴⁰ MTW ma dobre wyniki eksportowe: dostawy do Rosji wzrosły o 20%, a do Afryki o 70% [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://ont.by/news/u-mtz-horoshie-pokazateli-po-eksportu-na-20-vyrošli-postavki-v-rossiyu-na-70-v-afriku>

⁴¹ MTW zwiększyło eksport produktów do Tadżykistanu 2 razy [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/mtz-uvelichil-eksport-produktsii-v-tadzhikistan-v-2-raza-387386-2020/>.

⁴² Nemankova, Yu. MAZ w pierwszym kwartale prawie 2,4-krotnie zwiększyła eksport do krajów nie należących do CSW / Yu. Nemankova // [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/maz-v-i-kvartale-uvelichil-eksport-v-dalnee-zarubezhje-pochti-v-24-raza-387079-2020/>.

średniej i ciężkiej⁴³. Charakterystyczny detal: żurawie mostowe wysyłane do Karelii są urządzeniami nowej generacji, które są sterowane z poziomu podłogi za pomocą sygnału radiowego, co zapewnia wysokie standardy bezpieczeństwa dla personelu. Ważne jest również to, że wiosną tego roku planowana jest wysyłka drugiej partii sprzętu do Karelii z białoruskiego Dzierżyńska.

Kolejną białoruską firmą, która znacząco wzmocniła swoją pozycję na rynku rosyjskim w pierwszym kwartale 2020 roku, jest **SZAO BELGI**. Przez pierwsze trzy miesiące bieżącego roku zmontowano tu 5059 samochodów, a łącznie sprzedano 5230 sztuk. Tak więc "dostawy na rynek rosyjski wzrosły 2,5-krotnie, w pierwszym kwartale wyeksportowano 2705 samochodów"⁴⁴. W 2020 roku firma planuje sprzedać w sumie 28 tys. samochodów, z czego 18 tys. zostanie wysłanych do Rosji.

Wszystkie te fakty świadczą o tym, co najważniejsze: kto nie podda się w najtrudniejszych warunkach, wygrywa w końcu, przyczyniając się do przezwyciężenia skutków niekorzystnej sytuacji epidemiologicznej na świecie.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁴³ "Amkodor-Honey w Karelii dostał pierwszą partię dźwigów mostowych [Zasoby elektroniczne]. -- 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/amkodor-onego-v-karelii-poluchil-pervuju-partiju-mostovyh-kranov-388008-2020/>.

⁴⁴ "BELGIA" w pierwszym kwartale zwiększyła eksport do Rosji 2,5 raza / Yu. Nemankova // [Zasoby elektroniczne]. -- 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/beldzhi-v-i-kvartale-uvelichil-eksport-v-rossiju-v-25-raza-386430-2020/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Great Stone Industrial Park jako "magnes" dla innowacji.

Wśród głównych kierunków strategicznego partnerstwa opartego na zaufaniu i wzajemnie korzystnej współpracy między Republiką Białorusi i Chińską Republiką Ludową ważną rolę odgrywa wektor nauki i innowacji. Jednocześnie w tym segmencie interakcji dwustronnych można zidentyfikować trzy priorytetowe elementy. "Pierwszy z nich dotyczy dziedziny badań naukowych, w której strony uczestniczą w realizacji dużych wspólnych projektów. Drugi obszar dotyczy działań innowacyjnych, w ramach których tworzona i rozwijana jest sieć wspólnych centrów innowacji i laboratoriów badawczych. Trzecia jest w dziedzinie edukacji, gdzie prowadzone są wspólne szkolenia i wzajemne staże dla specjalistów, nauczycieli i studentów"⁴⁵. Chińsko-białoruski park przemysłowy Wielki Kamen (Wielki Kamień) jest szczególnie zorientowany na innowacje, co umożliwi tworzenie konkurencyjnych gałęzi przemysłu, zrównoważoną infrastrukturę inżynierską i transportową oraz budownictwo cyfrowe w celu przekształcenia parku w "inteligentne miasto". Jednocześnie wiosną 2020 r. tempo ruchu innowacyjnego wyraźnie wzrosło. To tylko kilka przykładów na potwierdzenie tej obserwacji.

W maju 2020 roku, pierwszy kamień został położony w Wielki Kamień w miejscu przyszłej budowy przez chińską korporację Sinomach strefy współpracy naukowej i technologicznej i rozwoju lub projektu "Torch". Przypomnijmy, że w czerwcu 2014 roku rząd białoruski podpisał z tą korporacją umowę o partnerstwie strategicznym, na podstawie której obecnie realizowane są na Białorusi duże projekty inwestycyjne. Jeśli chodzi o projekt "Torch", strefa ta "będzie miała na celu stworzenie warunków dla przyciągnięcia chińskich i europejskich technologii, ich wprowadzenia i testowania w parku oraz dalszego eksportu do Europy i Chin"⁴⁶. Planowana jest budowa budynków biurowych i pomieszczeń do badań naukowych, gdzie "planuje się realizację czterech projektów badawczo-rozwojowych - w zakresie technologii optycznej, mechaniki, elektroniki i nowych materiałów". W planach jest również budowa laboratorium, obudowy biurowej, kompleksowa budowa instytucji edukacyjnych oraz pilotażowych obiektów

⁴⁵ Zalessky, B. Vector partnerstwa - Chiny. Kolekcja artykułów / B. Zalesskiy. - Palmarium Academic Publishing, 2019. - – C. 115–116.

⁴⁶ O rozwoju w parku "Wielki Kamień" strefy współpracy naukowo-technicznej i rozwoju SINOMACH [Zasób elektroniczny]. - - - - - 2020. - - - - - URL: <http://china.mfa.gov.by/ru/embassy/news/cf39e9ad1f75824a.html>

handlowych o wysokim stopniu zaawansowania technologicznego".⁴⁷ [3]. W projekcie wezmą udział nie tylko instytuty badawcze i przedsiębiorstwa korporacji Sinomach, lecz również przedsiębiorstwa chińskiego Technoparku Zhongguancun i struktury Narodowej Akademii Nauk Białorusi.

Odniesienie w tym kontekście do Technoparku Zhongguancun pokazuje bardzo poważny stosunek strony chińskiej do projektu Torch in the Great Stone. Fakt, że ten technopark, założony w 1988 r. w północno-zachodniej części Pekinu, jest uważany za chiński odpowiednik Doliny Krzemowej, jest pierwszym w Chinach, jednym z największych w stolicy i składa się z 16 stref naukowych. To właśnie tutaj pojawił się "pierwszy chiński cylinder próżniowy, pierwszy komputer, pierwszy przełącznik, itp. W sumie opracowano ponad 5000 produktów, które wypełniły pustkę w historii chińskiej wysokiej technologii"⁴⁸. Obecnie wiele międzynarodowych korporacji ma tu swoje biura badań i rozwoju. Ten park technologiczny w Chinach ma duże nadzieje na "realizację ambitnej strategii Made in China 2025, która uczyni ten kraj technologicznie niezależnym i uczyni go liderem w wielu dziedzinach". Chińskie władze wydadzą około 300 miliardów dolarów na realizację programu"⁴⁹. Mówiąc o tym technoparku, nie sposób nie wspomnieć o takiej liczbie: od stycznia do listopada 2019 roku przychody wzrosły tu o prawie 14 procent. W tym samym czasie "dochód wiodących przedsiębiorstw high-tech w technoparku osiągnął w tym okresie 5,43 bln juanów (ok. 779 mld dolarów)"⁵⁰.

Wracając do spraw innowacji w "Wielkim Kamieniu", należy zauważyć, że w maju 2020 roku miało tu miejsce kolejne ważne wydarzenie, które pokazuje, że jednym z obiecujących aspektów rozwoju chińsko-białoruskiego parku przemysłowego jest cyfryzacja. Po raz pierwszy przetestowano tu bezzałogowy autobus elektryczny opracowany w oparciu o technologię naukowców z Singapuru. "Maksymalna prędkość, jaką może rozwinąć prototyp, wynosi 40 km/h. <...> Ma zasięg około 180 kilometrów. Pełne naładowanie zajmie nie

⁴⁷ Sinomach Park "Torch" [Zasoby elektroniczne] zostanie wybudowany w "Great Stone". - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/v-velikom-kame-postrojat-park-sinomach-fakel-390613-2020/>.

⁴⁸ Wei, V. Dolina Krzemowa Chin / Wei // Modele, systemy, sieci w gospodarce, technologii, przyrodzie i społeczeństwie. - - 2013. - - C. 18-21.

⁴⁹ Krasilnikova, Yu. Pekin uruchamia program przyciągania zagranicznych specjalistów IT (w języku rosyjskim) / Yu. - - 2018. - URL: https://hightech.fm/2018/02/28/beijing_lures_talent

⁵⁰ W ciągu pierwszych 11 miesięcy 2019 roku Pekijski Technopark Zhongguancun odnotował 13,8% wzrost przychodów [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: http://russian.news.cn/2020-01/07/c_138685700.htm?utm_source=yxnews&utm_medium=desktop&utm_referrer=https%3A%2F%2Fyandex.by%2Fnews.

więcej niż 4 godziny"⁵¹. Na terenie "Wielkiego Kamienia" planuje się przetestować technologię działania tej nowości, po czym, jak się tylko pojawi, komercyjne działanie tego bezzałogowego pojazdu będzie możliwe w najbliższej przyszłości.

Wreszcie, w tym samym maju 2020 r., nowy rezydent został zarejestrowany w Chińsko-Białoruskim Parku Przemysłowym - LLC "Scientific and Technical Company for Wooden Structures Crownhomes", który stworzy w "Great Stone" "centrum produkcji linii produkcyjnych dla przemysłu drzewnego w oparciu o zasady przemysłu 4.0"⁵². Produkcja ta, oparta na innowacyjnych technologiach, ma zostać uruchomiona w 2022 roku.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁵¹ Pierwszy bezzałogowy autobus elektryczny został przetestowany w "The Great Stone" [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/pervyj-bespilotnyj-elektrobust-protestirovali-v-velikom-kamne-390612-2020>.

⁵² Nowy mieszkaniec "Wielkiego Kamienia" będzie wytwarzał produkty do obróbki drewna [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/novyj-rezident-velikogo-kamnja-budet-vypuskat-produktsiju-dlja-derevoobrabotki-390684-2020>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Obwód witebski: europejski wektor współpracy

Podczas ostatniego wyjazdu roboczego do obwodu witebskiego głowa państwa A. Łukaszenko zauważył pozytywne zmiany w działalności gospodarczej w północnym obwodzie Białorusi, podkreślając, że "to dopiero początek"⁵³. Aktywna polityka międzynarodowej współpracy gospodarczej, która promuje "przyciąganie inwestycji w tworzenie przemysłu zorientowanego na eksport i zastępującego import", powinna być wymieniona wśród aktualnych trendów w rozwoju Vitsebsk voblast⁵⁴. W końcu potencjał przemysłowy regionu jest otwarty i zorientowany na rynki zagraniczne. W rezultacie, "dla większości produktów, eksport stanowi ponad 50% produkcji". <...> Rosja stanowi 47%, inne kraje WNP 5%, a kraje spoza WNP 48% sprzedawanych produktów". Jednocześnie zakres współpracy z partnerami zagranicznymi jest dość szeroki: transport i logistyka, energetyka, budownictwo i produkcja materiałów budowlanych, rolnictwo, produkcja żywności, handel, farmaceutyka. Najwyraźniej w 2020 roku europejski wektor stosunków partnerskich obwodu witebskiego otrzyma nowe impulsy rozwoju.

W szczególności Holandia zamierza w tym roku postawić na wzmocnienie współpracy z obwodem witebskim. Ten europejski kraj ma już doświadczenie we współpracy z tym regionem Białorusi. Wystarczy powiedzieć, że w ubiegłym roku obroty handlowe między stronami wyniosły 92,4 mln dolarów. Opierała się ona na dostawach na rynek holenderski produktów olejowych, tkanin lnianych, oleju rzepakowego, tkanin szklanych, produktów do obróbki drewna, a także na imporcie holenderskich owoców i warzyw, kwiatów, nasion warzyw, leków. Istotne są również następujące fakty: "W 2019 roku wielkość bezpośrednich inwestycji zagranicznych z Holandii wyniosła prawie 1 milion dolarów. W Witebsku działają dwa przedsiębiorstwa z kapitałem z tego kraju"⁵⁵.

Kolejnym krajem europejskim, którego przedstawiciele biznesu są zainteresowani pracą w obwodzie witebskim w 2020 roku, jest **Szwecja**. To

⁵³ Wizyta robocza w obwodzie witebskim [Zasoby elektrotechniczne]. - - 2020. - URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/rabochaja-poezdka-v-vitebskij-rajon-23609/.

⁵⁴ Zalesskiy, B.L. FEZ "Witebsk": kurs - o współpracy międzynarodowej / B.L. Zalesskiy // Materiały na XV Międzynarodową Konferencję Naukową, Aktualne badania i rozwój - 2019, 15 - 22 stycznia 2019: Sofia. "Bajal GRAD-BG". - - C. 30.

⁵⁵ Shcherbitskiy, A. Holandia będzie stawiała na wzmocnienie stosunków z obwodem witebskim - dyplomata / A. Shcherbitskiy // [Zasób elektroniczny]. - - 2020. - <https://www.belta.by/regions/view/niderlandy-sdelajut-stavku-na-ukreplenie-svjazej-s-vitebskoj-oblastiju-diplomat-382019-2020>.

zainteresowanie nie powstało na pustym miejscu. W 2019 roku obroty handlowe północnego obwodu białoruskiego z tym krajem skandynawskim wzrosły o 65% i przekroczyły 16 milionów dolarów. Kluczowymi pozycjami eksportu na rynek szwedzki były tarcica, drewno opałowe i meble. Dobrze sprzedawały się tam również wyroby lniane, towary z tworzyw sztucznych i nasiona drzew. Jeśli chodzi o współpracę inwestycyjną, w obwodzie witebskim zarejestrowano już dwa przedsiębiorstwa z kapitałem szwedzkim, a wielkość bezpośrednich szwedzkich inwestycji w gospodarkę obwodu witebskiego wyniosła prawie 19 milionów dolarów. W szczególności, znany koncern IKEA od dłuższego czasu współpracuje z tym regionem, który w 2020 roku wdraża strategiczny program zwiększenia mocy produkcyjnych. Wynika to z faktu, że do 2021 roku koncern zamierza zwiększyć dostawy białoruskich towarów do 300 milionów euro. W tym samym czasie "ekspersi IKEA sami opracowują projekty produktów, a następnie łączą wysiłki z dostawcami surowców i producentami towarów. Meble, tekstylia i akcesoria produkowane na zamówienie na Białorusi są sprzedawane w sklepach IKEA na całym świecie⁵⁶. I to nie wszystko. Jak powiedział szef szwedzkiej misji dyplomatycznej na Białorusi K. Johannesson, "obecnie dwie szwedzkie firmy prowadzą konkretne negocjacje w celu wejścia na rynek regionu"⁵⁷. I ogólnie rzecz biorąc, według stron, daleko jest jeszcze do osiągnięcia granicy współpracy dwustronnej. Przecież oprócz obróbki drewna istnieje wiele innych obszarów współpracy w zakresie wspólnej pracy.

W marcu 2020 roku ambasador nadzwyczajny i pełnomocnik Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej przy Republice Białorusi J. Perkins oświadczył, że istnieje duży potencjał współpracy między Wielką Brytanią a obwodem witebskim. Jednocześnie jako główne obszary takiej współpracy wymieniała gospodarkę i handel. Należy zauważyć, że w 2019 roku obroty w handlu zagranicznym przedsiębiorstw obwodu witebskiego z partnerami brytyjskimi przekroczyły 7 milionów dolarów. Według stron liczba ta może zostać znacznie zwiększona w najbliższej przyszłości ze względu na dywersyfikację dostaw z obu stron. Do tej pory białoruski eksport opierał się na dodatkach do olejów smarowych, tkaninach lnianych, włóknach szklanych.

⁵⁶ IKEA chce zwiększyć zakupy towarów na Białorusi ze 150 do 300 milionów euro w ciągu 2 lat [Zasoby elektroniczne]. - - 2019. - URL: <http://ncpn.by/ikea-%D1%85%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%82-%D1%83%D0%B2%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%B8%D1%82%D1%8C-%D0%B7%D0%B0-2-%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%BF%D0%BA%D1%83-%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0/>.

⁵⁷ Szczerbicki, A. Szwedzki biznes wykazuje zainteresowanie obwodzie witebskim - Ambasador / A. Szczerbicki // [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/shvedskij-biznes-projavljaet-interes-k-vitebskoj-oblasti-posol-381082-2020/>.

Warto również przypomnieć, że w regionie działa już siedem organizacji z kapitałem brytyjskim. Kolejnym obszarem współpracy, który może się ciekawie rozwinąć we współpracy z brytyjskimi partnerami, jest kultura. Mówimy konkretnie o zamiarze stworzenia platformy współpracy pomiędzy europejskimi architektami, artystami Witebska i Muzeum Historii Witebskiej Szkoły Ludowej. I w tym kontekście omawiamy "ideę projektu, który może być realizowany w latach 2020-2021 w mieście [Witebsku] - 10-dniowe plenarne sympozjum"⁵⁸.

Wszystkie te fakty pokazują, że obwód witebski ma naprawdę duży potencjał współpracy z krajami europejskimi. A rok 2020 może poważnie przyspieszyć tę współpracę, ponieważ strony mają wspólną chęć do realizacji różnych wspólnych projektów.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁵⁸ Shcherbitsky, A. Vitebsk region i Wielka Brytania mają wielki potencjał współpracy - Perkins / A. Shcherbitsky // [Zasoby elektroniczne]. - – 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/vitebskaja-oblast-i-velikobritanija-imejut-bolshoj-potentsial-dlja-sotrudnichestva-perkins-383129-2020/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Region Homelski: format online jako skuteczne narzędzie współpracy międzynarodowej regionów

W ciągu ostatniego półtora roku lub dwóch lat obwód homelski na Białorusi zgromadził znaczne doświadczenie w pracy z partnerami zagranicznymi na szczeblu międzynarodowym. Jednocześnie stosowane są tu różne formy rozwoju partnerstwa. Przykładowo, jest to Homelskie Forum Gospodarcze, które od 15 lat "okazuje się być nowym formatem pracy z inwestorami zagranicznymi na poziomie regionalnym i skutecznym narzędziem rozwoju międzynarodowych więzi międzyregionalnych"⁵⁹. Po drugie, jest to międzynarodowa wystawa "Wiosna w Homlu", która przez 20 lat swojego istnienia stała się już swoistą wizytówką Homelszczyzny. Wystarczy powiedzieć, że "w 2019 roku na powierzchni ponad 5 tysięcy metrów kwadratowych zaprezentowano wyroby 300 białoruskich i zagranicznych przedsiębiorstw".⁶⁰ A potem na wystawę przybyły delegacje zagraniczne z 32 krajów.

W 2020 r., w odpowiedzi na wyzwania związane z pandemią koronawirusową i zamknięciem granic większości krajów, oraz zgodnie z zasadą, że "w nowych realiach należy dołożyć wszelkich starań w celu dalszego wzmacniania rozwoju społecznego i gospodarczego regionu oraz dobrobytu jego mieszkańców".⁶¹ W południowo-wschodniej części Białorusi postanowiliśmy nie odwołać XXI Międzynarodowej Wystawy "Wiosna w Homlu", lecz zorganizować ją w nowym formacie online. Jednocześnie rozumowanie było następujące: z jednej strony firmy-uczestnicy nie będą mogli prowadzić dialogu w ramach wirtualnej wystawy w zwykłym formacie, ale z drugiej strony otrzymają pewne oszczędności kosztów związanych z organizacją wizyty w Homlu, przelotów. I w rezultacie "punkty

⁵⁹ Zalesky, B.L. Economic Forum as a tool for the development of international relations in the region / B.L. Zalesky // Materials for the XV International Scientific Practical Conference, Ninovite insights into the European science - 2019, 15 - 22 juni 2019. Administracja publiczna. Sofia. "Bajal GRAD-BG. -- C. 11.

⁶⁰ Kontakty biznesowe, festiwal rzemiosła i gastrofest online - otwarto wystawę "Wiosna w Homlu" [Zasoby elektroniczne]. - -- 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/delovye-kontakty-prazdnik-remesla-i-gastrofest-onlajn-otkrylas-vystavka-vesna-v-gomele-392199-2020/>.

⁶¹ Nowy format "Wiosna w Homlu" pozwoli na zbadanie potencjału tego regionu z dowolnego miejsca na świecie - Słowik [Zasoby elektroniczne]. - -- 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/novyy-format-vesny-v-gomele-pozvolit-iz-ljuboj-tochki-mira-izuchit-potentsial-regiona-solovej-392149-2020/>.

kontaktowe można znaleźć również w trybie wideokonferencji". Kiedy granice zostaną otwarte, wszystkie rynki powrócą do aktywnego dialogu na żywo"⁶².

Wystawa, która została otwarta pod koniec maja 2020 r., zgromadziła na swojej platformie elektronicznej ponad 250 firm z 13 krajów, które prezentowały swoje produkty w jedenastu różnych dziedzinach, w tym w przemyśle spożywczym, maszynowym, drzewnym i metalurgicznym, budownictwie, inżynierii mechanicznej, chemicznym i petrochemicznym, przemyśle lekkim, bankowości, usługach prawnych i ubezpieczeniowych. Do projektu dołączyło również 13 izb przemysłowo-handlowych, sześć wolnych stref ekonomicznych Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Serbii, a także Indyjska Izba Handlu Zagranicznego i Chorwacka Izba Gospodarcza. W tym samym czasie wirtualna wersja wystawy obejmowała trzy główne strony.

Pierwsza - "Business Spring" - oferowała webinaria, prezentacje produktów i usług przedsiębiorstw i firm, negocjacje online. W szczególności odbył się "okrągły stół" z udziałem przedstawicieli izb przemysłowo-handlowych i związków zawodowych sześciu państw oraz pięciu webinarów o tematyce biznesowej, w którym wzięło udział ponad 70 białoruskich i zagranicznych przedsiębiorstw i organizacji. Ponadto, równoległe z tymi wydarzeniami odbyło się pierwsze międzynarodowe forum internetowe R2R (Region-Region) zorganizowane przez Izbę Przemysłowo-Handlową w Samarze, w którym uczestniczyło ponad 50 przedstawicieli przedsiębiorstw eksportujących oraz izb przemysłowo-handlowych z Białorusi, Rosji i innych krajów. Ważnym szczegółem tego wydarzenia jest to, że "w trakcie negocjacji postanowiono, że homelski oddział BelCCI będzie uczestniczył w letnich sesjach forum z przedstawicielami regionów Francji, Holandii i Iranu w lipcu tego roku"⁶³. Drugie miejsce, "Homelska Wiosna", stało się miejscem kreatywności, gdzie rzemieślnicy prezentowali swoje prace. Łącznie umieszczono tu 74 wizytówki uczestników z kontaktami i linkami w serwisach społecznościowych, a także zdjęcia prac twórczych w dziesięciu kierunkach: stolarka, zabawki dziecięce, odzież, dekoracje, ceramika, kosmetyka naturalna, artykuły wyposażenia wnętrz, akcesoria, biżuteria, żywność gospodarcza i produkty ekologiczne. Trzecia platforma - "Pyszna wiosna" - prezentowała restauracje, kawiarnie, bary i detalistów. Ich elektroniczne wizytówki zawierały informacje i zdjęcia wnętrza i

⁶² Projekty online stymulują przedsiębiorstwa do wzmocnienia swojej pozycji na stronach internetowych - Filonova [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/onlajn-proekty-stimulirujut-predprijatija-ukrepljat-pozitsii-na-internet-platfomah-filonova-392234-2020/>.

⁶³ Ponad 250 firm z 13 krajów uczestniczy w wystawie "Wiosna w Homlu" [Zasób elektroniczny]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/bolee-250-kompanij-iz-13-stran-uchastvujut-v-virtualnoj-vystavke-vesna-v-gomele-393173-2020>.

potraw, które ukazywały atmosferę każdego z dziesięciu uczestników tego internetowego gastrofestu.

Ponadto w ramach wystawy internetowej obwód homelski zaprezentował dziesiątki projektów inwestycyjnych, aby potencjalni inwestorzy w dowolnym miejscu na świecie mogli łatwo zapoznać się z kuszącymi propozycjami obwodu białoruskiego w dziedzinie przemysłu, energetyki, budownictwa, rolnictwa, przemysłu chemicznego, obróbki drewna, turystyki. "Wśród proponowanych projektów znajduje się stworzenie przedsiębiorstwa zajmującego się przetwórstwem produktów dziko rosnących na terenie Prypeci Polesia, a także szokowe zamrażanie owoców i warzyw, budowa warsztatu do przetwarzania ryb stawowych, uruchomienie urządzeń do rozlewania wody pitnej i mineralnej, uprawa grzybów i ostryg, produkcja płatków ziemniaczanych⁶⁴. Zainteresowanie inwestorów zagranicznych mogą wzbudzić inne propozycje: budowa wytwórni gipsu na bazie złoża "Brinevskoye" w obwodzie petrikowskim; utworzenie mieszanej farmy ślimaków winogronowych typu mieszanego i przedsiębiorstwa do montażu elektrowni wiatrowych w obwodzie homelskim; realizacja projektu dotyczącego produkcji energii elektrycznej z biogazu w obwodzie świętogradzkim; organizacja produkcji peletów paliwowych z torfu w obwodzie lelczyckim, gdzie skoncentrowane są 44 złoża torfu o łącznych rezerwach około 170 mln ton.

⁶⁴ Od robotów do domu na kółkach: dziesiątki projektów inwestycyjnych oferuje online Homelszczyznę [Zasób elektroniczny]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/ot-robotov-do-doma-na-kolesah-desjatki-investproektov-predlagaet-onlajn-gomelskaja-oblast-392685-2020/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Wolna Strefa Ekonomiczna "Grodnoinvest": inwestycje zagraniczne jako czynnik rozwoju eksportu

Jednym z warunków niezbędnych do zapewnienia trwałego wzrostu gospodarki białoruskiej w obecnej trudnej sytuacji niestabilności światowej jest "poprawa klimatu inwestycyjnego, zwiększenie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do gospodarki kraju, rozwój infrastruktury, w tym poprzez mechanizm partnerstwa publiczno-prywatnego, zwiększenie efektywności działalności inwestycyjnej"⁶⁵. Liczby pokazują, jak te zadania są realizowane w Republice Białorusi w 2020 roku. W pierwszym kwartale tego roku inwestorzy zagraniczni zainwestowali prawie trzy miliardy dolarów w realny sektor gospodarki kraju. "Głównymi inwestorami białoruskich organizacji były podmioty gospodarcze Rosji (35,7% wszystkich napływających inwestycji), Cypru (15%) i Austrii (8,4%). Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych wyniósł 2,1 mld dolarów, czyli 75,1% wszystkich napływających inwestycji zagranicznych"⁶⁶. Czas, jaki upłynął od początku tego roku, pokazuje, że na Białorusi istnieje wiele przykładów udanych zadań inwestycyjnych, które przyczyniają się do rozwoju społeczno-gospodarczego całego kraju.

Wśród tych, którzy są obecnie szczególnie aktywni w kierunku inwestycyjnym, należy wymienić wolną strefę ekonomiczną "Grodnoinvest", której mieszkańcy przez pierwsze trzy miesiące tego roku przyciągnęli rekordowy wolumen bezpośrednich inwestycji zagranicznych w ujęciu netto - 59,8 mln dolarów - z łącznej kwoty 157 mln dolarów kapitału zagranicznego. "Głównymi krajami inwestującymi były Rosja (ponad 45 mln dolarów), Austria (39 mln dolarów) i Holandia (34 mln dolarów). Inwestycje pochodziły z 15 krajów, w tym z ZEA, Niemiec, USA i Wielkiej Brytanii"⁶⁷. W sumie przez 18 lat swojego istnienia FEZ "Grodnoinvest" przyciągnął ponad 900 milionów dolarów inwestycji zagranicznych z czterdziestu krajów, w tym Japonii, Cypru, Turcji, Kanady, Polski.

⁶⁵ Zalesky, B. Punkt wzrostu. Cechy charakterystyczne zrównoważonego rozwoju w obliczu globalnych wyzwań / B. Zaleskiy. - Palmarium Academic Publishing, 2020. - - 132 c.

⁶⁶ Inwestorzy zagraniczni w pierwszym kwartale zainwestowali w gospodarkę Białorusi 2,8 miliarda dolarów [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/inostrannyye-investory-vlozhili-v-i-kvartale-v-ekonomiku-belarusi-28-milrd-390601-2020/>.

⁶⁷ Mieszkańcy FEZ "Grodnoinvest" przyciągnęli w pierwszym kwartale rekordowy wolumen BIZ w ujęciu netto [Zasób elektroniczny]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/rezidenty-sez-grodnoinvest-v-i-kvartale-privlekli-rekordnyj-objem-pii-na-chistoj-osnove-389251-2020/>.

Rosnąca atrakcyjność inwestycyjna tego miejsca produkcji nie mogła oczywiście pojawić się w pustym miejscu. W dużej mierze można to wyjaśnić uwagą administracji FEZ na kwestie rozwoju infrastruktury wolnej strefy ekonomicznej. Taka statystyka jest bardzo wymowna: od 2015 roku z Funduszu Rozwoju Wolnych Stref Ekonomicznych zainwestowano w ich infrastrukturę około dziewięciu milionów białoruskich rubli. Na przykład na terenie FEZ koło Grodna w rejonie "Nowej Gozhy" wybudowano stację transformatorową, która dostarczała energię elektryczną nowym przedsiębiorstwom mieszkańców i tworzyła niezbędną rezerwę dla potencjalnych inwestorów. W Lida, na terenie przemysłowym w rejonie "Severny", położono sieci wodociągowe, kanalizacyjne, komunikacyjne i elektryczne.

W Smorgonie, na koszt tego samego Funduszu Rozwoju Wolnych Stref Ekonomicznych w 2019 roku rozpoczął się zakrojony na szeroką skalę projekt przebudowy Alei Przemysłowej, która łączy miasto z terenem przemysłowym Wolnych Stref Ekonomicznych, gdzie zlokalizowana jest produkcja takich mieszkańców jak Grupa Kronospan, Smorgon Aggregate Plant, Europlastics Invest, Shinaka Furniture Bel. W wyniku realizacji projektu powinna powstać 4-pasmowa autostrada z pawilonami przystankowymi i małymi formami architektonicznymi, zewnętrznym oświetleniem, siecią elektryczną i wodociagową, kanalizacją deszczową i zewnętrznymi systemami komunikacji. Wszystko to jest robione w jednym celu: "Nowa infrastruktura uczyni teren bardziej atrakcyjnym dla potencjalnych inwestorów i uczestników Klastra Meblowego w FEZ "Grodnoinvest"⁶⁸.

W tym miejscu należy wyjaśnić, że dziś "w obwodzie grodzieńskim powstał efektywny klaster meblowy, który obejmuje ponad 20 przedsiębiorstw zajmujących się produkcją opakowań z produktów drewnianych, płyt drewnianych, mebli i wielu innych"⁶⁹. Należy jednak zauważyć, że przetwórstwo drewna stanowi około połowy wszystkich inwestycji w FEZ. Dlatego należy się zdziwić, że w 2019 roku mieszkańcy FEZ "Grodnoinvest" przyciągnęli 436 milionów dolarów inwestycji, co stanowiło czwartą część wszystkich wolnych stref ekonomicznych na Białorusi. W rezultacie ten jeden z najmłodszych

⁶⁸ FEZ "Grodnoinvest" zainwestował od pięciu lat około 9 milionów Br9 milionów [zasobów elektronicznych] w rozwój infrastruktury. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/sez-grodnoinvest-za-pjat-let-investirovala-v-razvitie-infrastruktury-okolo-br9-mln-387801-2020/>.

⁶⁹ W 2019 roku mieszkańcy FEZ Grodnoinvest przyciągnęli 436 mln dolarów inwestycji [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/rezidenty-sez-grodnoinvest-v-2019-godu-privlekli-436-mln-investitsij-385388-2020/>.

białoruskich FEZ stał się liderem w zakresie przyciągania inwestycji od inwestorów zagranicznych.

Z kolei zrealizowane projekty inwestycyjne przyczyniły się do tego, że mieszkańcy FEZ "Grodnoinvest" w 2019 roku zwiększyli eksport swoich produktów o osiem procent i zwiększyli jego wielkość do 940 milionów dolarów. Większość tych dostaw w przestrzeni postradzieckiej trafiła do Rosji i na Ukrainę, a w Unii Europejskiej - do Polski, Litwy, Rumunii i Łotwy. "Pozwoliło to na zwiększenie udziału FEZ w całkowitym wolumenie eksportu przemysłowego obwodu grodzieńskiego do 42%. Ogólnie rzecz biorąc, obroty handlowe mieszkańców FEZ przekroczyły półtora miliarda dolarów, a nadwyżka wyniosła ponad 380 milionów dolarów"⁷⁰.

To jest droga do sukcesu: od przyciągnięcia inwestycji zagranicznych do zwiększenia dostaw eksportowych.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁷⁰ Zalesskiy, B.L. Wolna strefa ekonomiczna "Grodnoinvest": punkt wzrostu - eksport / B.L. Zalesskiy // Materiały z XVI Międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej "Nowoczesny potencjał naukowy - 2020", 28 lutego - 7 marca 2020 r. Historia. Prawo. Nauki ekonomiczne. Administracja publiczna. Sheffield. Nauka i edukacja LTD. - - C. 28-30.

FOR AUTHOR USE ONLY

Brzeska Wolna Strefa Ekonomiczna: perspektywy są zachęcające

W 2021 roku "Brzeska" wolna strefa ekonomiczna (FEZ) będzie obchodzić 25-lecie istnienia. Obecnie znajduje się on na ponad dziesięciu tysiącach hektarów. Jego granice obejmują działki położone nie tylko w Brześciu i obwodzie brzeskim, ale również w takich miastach jak: Baranowicze, Pińsk, Kobryń, Gantsevichi. W połowie lutego 2020 roku zarejestrowanych było tu ponad 70 mieszkańców z dwóch dziesiątek krajów, w tym 47 - z udziałem kapitału zagranicznego, gdzie pracuje już ponad 21 tysięcy osób. W 2019 r. do FEZ przyciągnięto 107 mln dolarów inwestycji, a wielkość eksportu jego mieszkańców do 75 krajów osiągnęła prawie 730 mln dolarów. Te pozytywne tendencje utrzymują się w 2020 r., z czego w pierwszym kwartale odnotowano bezpośrednie inwestycje zagraniczne w wysokości prawie 50 mln USD netto w FEZ, co stanowi czterokrotność celu. Dynamika rozwoju FEZ jest dziś taka, że wszystkie wskaźniki aktywności zeszłorocznej tutaj w 2020 r. będą tylko zawyżać. Są ku temu warunki wstępne. Jeśli więc w 2018 r., w związku z otwarciem nowych firm, mieszkańcy FEZ stworzyli 721 miejsc pracy, a w 2019 r. - 890, to w 2020 r. planują otworzyć co najmniej tysiąc. Z takim potencjałem rozwojowym przyjeżdża tu jednocześnie pięciu nowych mieszkańców z kapitałem polskim i niemieckim, których obszary działalności koncentrują się na przemyśle lekkim, drzewnym, kosmetycznym, produkcji wyrobów metalowych, podzespołów i jednostek dla przemysłu motoryzacyjnego.

Należy zauważyć, że na koniec kwietnia 2020 roku FEZ "Brześć" obejmowała jeszcze dwie działki o łącznej powierzchni ponad stu hektarów, położone w obwodzie iwatsiewiczowskim i przeznaczone do realizacji projektów inwestycyjnych z udziałem kapitału zagranicznego. Już w czerwcu 2020 roku został tu zarejestrowany nowy rezydent FEZ - Polipol Furniture Bel LLC, który jest częścią znanego na rynku europejskim holdingu Polipol Produktions Verwalftund GmbH, który od 30 lat produkuje meble tapicerowane. Jego dziesięć fabryk, które zatrudniają ponad siedem tysięcy osób, znajduje się nie tylko w Niemczech, ale także w innych krajach europejskich. Na terenie przemysłowym w Ivatsevichi, nowy mieszkaniec zamierza wybudować warsztat do produkcji mebli tapicerowanych oraz szereg innych powiązanych obiektów. "Projekt będzie realizowany przez sześć lat. W tym czasie firma zamierza zainwestować ponad 25 mln euro w produkcję mebli i stworzyć ponad 1 tys. miejsc pracy. Jednocześnie

90% produkcji będzie eksportowane"⁷¹. Ważny szczegół: LLC "Polipol Furniture Bel" stała się siódmą firmą w FEZ z niemieckim kapitałem. Ogólnie rzecz biorąc, niemieccy przedsiębiorcy zajmują pierwsze miejsce pod względem inwestycji, ponieważ ich udział w całkowitym portfelu inwestycyjnym FEZ wynosi ponad jedną trzecią.

Inni nowi mieszkańcy przyjeżdżają tu z ciekawymi projektami. Tak więc planuje się zainwestować pół miliona euro w organizację produkcji tarcicy - płyt, drewna, różnych konstrukcji budowlanych - przedsiębiorstwo z białoruskim kapitałem "Savantdrev" LLC, zarejestrowane jako rezydent FEZ w maju 2020 roku. W zakładzie produkcyjnym przy ulicy Krasnogwardeyskiej w Brześciu planuje się produkcję peletu opałowego lub z odpadów drzewnych, które są bardzo popularne w krajach Unii Europejskiej. Dlatego "Savantdrev" spodziewa się dostarczać do 85% swoich produktów na rynek zagraniczny"⁷². Pełnowymiarowy cykl produkcyjny rozpocznie się tutaj w 2021 roku. Nowe przedsiębiorstwo stworzy co najmniej 15 miejsc pracy.

W tym samym maju 2020 r. spółka Lady X, LLC została zarejestrowana w FEZ, która planuje umieścić swoje zakłady produkcyjne na nieużywanych terenach Baranowickiej Fabryki Linii Automatycznych. Białoruskie przedsiębiorstwo planuje "zainwestować około 2 milionów euro w projekt produkcji odzieży kolekcjonerskiej". <...> Po osiągnięciu zdolności projektowej w 2024 roku, liczba pracowników osiągnie 260 osób" . Ponadto, uprzednio zarejestrowani mieszkańcy powinni rozpocząć pracę w FEZ. W szczególności firma "BTV-Agro" Sp. z o.o. wybudowała pierwszy kompleks uprawy grzybów dla firmy JLLC "Bonchet", która zajmuje się produkcją grzybów. Tam też będą tworzone miejsca pracy. Trwają prace nad organizacją okablowania samochodowego i produkcji kamperów na terenie FEZ"⁷³.

Włoski okręg przemysłowy, którego infrastruktura ma być ukończona tutaj w 2020 roku, ma również swój wkład, aby sprostać wyzwaniom Strefy Małej Emisji. Pomysł utworzenia takiego obwodu w strefie przemysłowej "Lotnisko" pojawił się około dziesięć lat temu, kiedy w czerwcu 2011 roku w Trieście przyjęto Protokół ustaleń w sprawie rozwoju obwodu przemysłowego w Brześciu

⁷¹ Nowy rezydent FEZ "Brześć" zamierza zainwestować ponad 25 milionów euro w produkcję mebli [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/novyj-rezident-sez-brest-nameren-investirovat-v-proizvodstvo-mebeli-bolee-25-mln-evro-394124-2020/>.

⁷² Nowy mieszkaniec FEZ "Brześć" zajmie się obróbką drewna [Zasób elektroniczny]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/novyj-rezident-sez-brest-zajmetsja-derevoobrabotkoj-392514-2020/>.

⁷³ W FEZ "Brześć" planuje się stworzyć 1 tysiąc miejsc pracy [Zasób elektroniczny]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/regions/view/v-sez-brest-planirujut-sozdat-1-tys-rabochih-mest-380116-2020/>.

Woblescie, który przewidywał "stworzenie jak najbardziej korzystnych warunków dla przyciągnięcia inwestorów włoskich i realizacji projektów na Białorusi"⁷⁴. Dziś na teren powiatu mogą przyjeżdżać nie tylko Włosi, ale także każdy inwestor chcący zorganizować i rozwijać tu swoją działalność, korzystając z wolnej strefy ekonomicznej. Dlatego też istnieją już dwa przedsiębiorstwa z inwestycjami z Niemiec, a także firmy z kapitałem izraelskim, brytyjskim, polskim i rosyjskim. "W 2018 roku włosko-białoruska firma Friza Industrie uruchomiła na terenie lotniska nową produkcję energooszczędnych elementów do komercyjnych urządzeń chłodniczych. Obecnie spółka joint venture ma jeden z najwyższych wskaźników wzrostu eksportu wśród przedsiębiorstw FEZ"⁷⁵. Wszystkie te przykłady niewątpliwie budzą optymizm przy ocenie perspektyw FEZ "Brześć".

FOR AUTHOR USE ONLY

⁷⁴ Zalessky, B. Białoruś - Europa: potencjał partnerstwa. Polityka wielosektorowa w warunkach globalnych wyzwań / B. Zalesskiy. - LAP LAMBERT Academic Publishing, 2016. - - C. 43.

⁷⁵ FEZ "Brześć" kończy w tym roku tworzenie infrastruktury we włoskim okręgu przemysłowym [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/special/regions/view/sez-brest-zavershaet-v-etom-godu-sozdanie-infrastruktury-v-italjjanskom-promyshlennom-okruge-380751-2020/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Obawy Bellegprom: eksport jako czynnik rozwoju

Koncern "Bellegprom" łączy dziś 72 białoruskie przedsiębiorstwa przemysłu tekstylnego, odzieżowego, dziewiarskiego oraz skórzanego i obuwniczego "43 z nich - z udziałem własności państwowej. To wszystko są główne podmioty: 43 tys. spośród 62 tys. osób zatrudnionych w przemyśle lekkim pracuje dla przedsiębiorstw koncernu"⁷⁶. Mimo obecnych trudnych warunków gospodarczych, spowodowanych niestabilną sytuacją gospodarczą na świecie, koncernowi udaje się zachować wizerunek białoruskich towarów na arenie międzynarodowej, o czym świadczą fakty. W pierwszym kwartale 2020 r. przedsiębiorstwa koncernu wyeksportowały prawie 60% swojej produkcji - prawie 110 mln USD. W tym samym czasie "towary przemysłu lekkiego były dostarczane do 41 krajów"⁷⁷. Umożliwiło to zapewnienie dodatniego salda handlu towarami w wysokości około 50 milionów dolarów.

O wysokim tempie rozwoju komponentu eksportowego w 2020 r. świadczą przedsiębiorstwa z branży dziewiarskiej, które są częścią koncernu Bellegprom. Tak więc, w pierwszych trzech miesiącach tego roku, ich eksport wzrósł o prawie dziesięć procent do 36,5 mln dolarów. Takie podmioty gospodarcze jak JLLC "Conte Spa", JSC "Brest Stock Stock Mill", CJSC "Vesnyanka", JSC "BSF", JSC "Kupalinka", JSC "8 marca", JSC "Bobruisktriccottage", JSC "Clothing Factory "Yunona", JSC "Moteks", JSC "Fashion Center", FE "Romgil-Tex" wykazały dobry wzrost. Wzrost tego eksportu jest w dużej mierze spowodowany rozszerzeniem jego geografii. Od stycznia do marca 2020 roku przedsiębiorstwa z branży dziewiarskiej Bellegpromu zostały wysłane do 20 krajów. Jednocześnie odnotowano pozytywną dynamikę na rynkach sprzedaży w Rosji, Niemczech, Mołdawii, Polsce, Azerbejdżanie, Litwie i Łotwie. A w przypadku wielu krajów wielkość eksportu kilkakrotnie wzrosła jednocześnie. "Przesyłki towarów z dzianin do Kazachstanu wzrosły 2,6 razy, a do Uzbekistanu 3,2 razy <...>".

⁷⁶ Lugina, T. Jakimi projektami może się pochwalić nasz przemysł lekki? / T. Lugina. // [Zasoby elektroniczne] - - 2020. - URL: <https://www.sb.by/articles/svoya-rubashka-blizhe-k-telu11.html>.

⁷⁷ Nemankova, Yu. Enterprises of "Bellegprom" wyeksportowały 58,3% produkcji w pierwszym kwartale (w języku rosyjskim) // [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/predpriyatija-bellegproma-v-i-kvartale-eksportirovali-583-produktsii-389618-2020/>.

Dostawy odzieży do Uzbekistanu wzrosły ponad 9-krotnie, do Kirgistanu ponad 3-krotnie, a do Wielkiej Brytanii 2,4-krotnie"⁷⁸.

Należy zauważyć, że koncern zamierza dalej rozwijać komponent wywozowy przy jeszcze większej koncentracji wysiłków, zwiększając dostawy nawet wzdłuż wektorów, które były wcześniej zajęte. Wynika to z faktu, że "obecność azjatycka na rynkach UE zmniejsza się, więc konieczne jest aktywne poszukiwanie nowych partnerów, zajmujących istniejące nisze"⁷⁹. Dlatego Belleprom liczy dziś nawet na wzrost eksportu do Unii Europejskiej i krajów sąsiednich. W szczególności planowane jest rozpoczęcie w najbliższej przyszłości dostaw masek ochronnych do Niemiec i Rosji. Przynajmniej osiągnięto już odpowiednie porozumienia z partnerami w tych krajach, jak również zawarto "umowy z baranowickim stowarzyszeniem produkcji bawełny i centrum mody"⁸⁰. Jednocześnie oczekuje się, że milion artykułów ochronnych zostanie wysłanych do samych Niemiec.

Oczywiście, do tego wszystkiego powinna się przyczynić realizacja szeregu projektów inwestycyjnych, które zmodernizują istniejące zakłady produkcyjne i poprawią jakość produktów. W szczególności projekt inwestycyjny dotyczący organizacji produkcji tkanin płóciennych jest realizowany w JSC "Kamvol" - jedynym na Białorusi i największym przedsiębiorstwie w przestrzeni postradzieckiej z gotowym cyklem produkcyjnym, gdzie produkowane są czyste tkaniny wełniane i półwełniennicze garnitury i sukienki, czysta wełna, półwełna, dzianina poliakrylonitrylowa i przędza tkana. "W 2019 roku przedsiębiorstwo zwiększyło dostawy do Rosji 1,3 razy, na Ukrainę - 1,5 razy, do Uzbekistanu - 3,2, do Mołdawii - 1,3 razy, do Azerbejdżanu - 16 razy. W sumie produkty firmy są eksportowane do 17 krajów"⁸¹. A w pierwszym kwartale 2020 roku JSC "Kamvol" rozpoczął współpracę z kilkoma innymi głównymi partnerami - dystrybutorami w Rosji, Armenii i Uzbekistanie. Opracowywane są tu również plany wejścia na rynek amerykański i kanadyjski. Jest to temat ostatnich negocjacji pomiędzy specjalistami białoruskiego przedsiębiorstwa a przedstawicielami międzynarodowych domów handlowych Alliance Apparel

⁷⁸ Eksport przedsiębiorstw dzianinowych Bellepromu w pierwszym kwartale wzrósł o 8,4% [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/eksport-trikotazhnyh-predpriyatij-belleproma-v-i-kvartale-vyros-na-84-391971-2020>.

⁷⁹ Przedsiębiorstwa włókiennicze Bellepromu planują poszukiwanie nowych partnerów i zwiększenie eksportu do UE [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/tekstilnye-predpriyatija-belleproma-planirujut-iskat-novyh-partnerov-i-naraschivat-eksport-v-es-391599-2020>.

⁸⁰ "Belleprom planuje w maju wyeksportować maski ochronne do Rosji i Niemiec [Zasoby elektroniczne]". - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belleprom-planiruet-v-mae-eksportirovat-zaschitnye-maski-v-rossiju-i-germaniju-389972-2020/>

⁸¹ "Kamvol planuje wejść na rynek amerykański i kanadyjski [Electronic Resource]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/kamvol-planiruet-vyjti-na-rynki-ssha-i-kanady-389583-2020/>.

Group Inc. z USA i Les Entreprises Presidentielles Inc. z Kanady, specjalizujących się w produkcji odzieży z wełny, bawełny, tkanin lnianych, przędzy i włókien syntetycznych.

Solidne inwestycje realizowane są również w młynie lnianym Orsha, gdzie prowadzone są prace mające na celu zorganizowanie głębokiej obróbki krótkiego włókna lnianego z produkcją wyrobów sanitarnych i medycznych oraz zwiększenie przetwarzania tego surowca o 30-40 procent. Zadanie polegało na przetworzeniu całego zbioru pni lnianych w kraju i sprzedaży na eksport wyrobów gotowych z lnu, które w istocie są popularne za granicą. W stolicy Japonii otwarto niedawno sklep z białoruskimi wyrobami lnianymi, w którym partnerzy z Orszy dołączyli do głównego zadania w swoim kraju - ochrony zdrowia ludności. A "białoruska tkanina lniana jest wykorzystywana do produkcji masek ochronnych, na które liczą się mieszkańcy Tokio i innych miast. Ze względu na naturalne właściwości lnu, maski wykonane z tej tkaniny są nie tylko wygodne, ale także bardziej komfortowe w codziennym użytkowaniu"⁸². I nie jest to jedyny przykład, który pokazuje kuszące perspektywy białoruskiego eksportu w przemyśle lekkim.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁸² Yesin, R. O białoruskim lnie w Japonii, poszukiwaniu nowych towarów na eksport i wzmocnieniu handlu elektronicznego (w języku rosyjskim) / R. Yesin // [Zasób elektroniczny]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/interview/view/esin-o-belorusskom-lne-v-japonii-poiske-novyh-tovarov-dlja-eksporta-i-usilenii-elektronnoj-torgovli-7276/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Białoruska uniwersalna giełda towarowa: w kierunku maksymalnego wykorzystania potencjału

W czerwcu 2020 roku minęła piętnasta rocznica pierwszego obrotu na Białoruskiej Powszechnej Giełdzie Towarowej (BUCE), kiedy to białoruska Unia Europejska "Bellesexport" i polska firma International Paper Kwidzyn S. A. zawarła pierwszą transakcję wymiany na sprzedaż drewna resztkowego w wysokości 189 tys. dolarów. W ciągu ostatniej dekady zawarto tu "3,2 mln transakcji na łączną kwotę 21 mld dolarów, podczas gdy wielkość eksportu wyniosła 5,8 mld dolarów"⁸³. Liczby te pokazują, że do tej pory ALPH stała się jedną z największych giełd towarowych w Europie Wschodniej, której główną funkcją jest pomoc przedsiębiorstwom białoruskim w eksporcie swoich produktów oraz pomoc przedsiębiorstwom zagranicznym w wejściu na rynek białoruski. Ten fakt również wiele mówi. Mechanizm ustalania cen rynkowych oraz wysoka koncentracja podaży i popytu na tej platformie wymiany pozwoliły białoruskim oferentom na uzyskanie dodatkowych dochodów i zaoszczędzenie 1,5 miliarda dolarów od 2005 roku. Należy przypomnieć, że obecnie prawie 24 tysiące firm, w tym około pięć tysięcy nierezydentów z 63 krajów, akredytowanych przez BUTB, uczestniczy w elektronicznym obrocie pięcioma pozycjami towarowymi: 1) wyroby metalowe; 2) wyroby z drewna; 3) produkty rolne; 4) towary przemysłowe i konsumpcyjne; 5) obiecujące towary giełdowe. Jednocześnie na białoruskim rynku krajowym szczególne zainteresowanie budzi drewno okrągłe, wyroby z metali żelaznych i śruty z nasion oleistych, a w transakcjach handlu zagranicznego uczestnicy preferują tarcicę i produkty mleczarskie. Tendencje te są charakterystyczne również dla rozwoju BUTB w 2020 roku.

W szczególności, od początku tego roku kwota transakcji wymiany eksportowej produktów leśnych osiągnęła 90 milionów euro, a geografia sprzedaży objęła 23 kraje. W tym samym czasie tylko w maju na giełdach sprzedano produkty do obróbki drewna o wartości ponad siedmiu milionów euro. Co ciekawe, nabywcami były "firmy z krajów nadbałtyckich i Niemiec, natomiast zrzębki zostały podzielone pomiędzy kupców⁸⁴ polskich, litewskich i estońskich. Wśród

⁸³ Transakcje o wartości 21 mld USD zostały zawarte na BTB w ciągu 15 lat [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/sdelki-na-21-mlrd-zakljucheny-na-butb-za-15-let-393174-2020>.

⁸⁴ Produkty do obróbki drewna zostały sprzedane za ponad 7 mln EUR na aukcji eksportowej BUTB [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/produksijiu-derevoobrabotki-bolee-chem-na-7-mln-evro-prodali-na-eksportnyh-torgah-butb-391644-2020/>.

nowych obiecujących rynków w 2020 r. znalazły się również wyraźnie Chiny, gdzie w wyniku trzech ostatnich sesji handlowych sprzedano trociny o wartości czterech milionów euro.

Podobny wzór obserwuje się tutaj w przypadku produktów mlecznych. Wystarczy powiedzieć, że przez pierwsze cztery miesiące tego roku kwota transakcji wymiany tylko z surowym mlekiem krowim na BUTB była dwa i pół razy większa niż w 2019 roku. Tak wysoką dynamikę, jak się wydaje, tłumaczy się nie tylko efektywnością samego mechanizmu wymiany, ale także atrakcyjnymi warunkami stworzonymi na giełdzie dla sprzedających i kupujących surowce mleczne. Przede wszystkim oferenci - producenci i przetwórcy mleka - nie ponoszą żadnych poważnych kosztów, ponieważ akredytacja, szkolenie i elektroniczny podpis cyfrowy na BUTB są bezpłatne, a opłata za wymianę wynosi tylko dziesięć kopiejek za transakcję. Po drugie, sesje giełdowe "odbywają się tutaj za pośrednictwem Internetu, co przy obecnej sytuacji epidemiologicznej jest zdecydowanym plusem <...>. Wszystko to przyciąga nowych uczestników na rynek."⁸⁵.

Rzeczywiście, pandemia koronawirusa, która już dotknęła gospodarki większości krajów na świecie, wymaga od wszystkich uczestników rynku znalezienia nowych form współpracy z partnerami biznesowymi, aby ostatecznie odnieść sukces. Białoruska Powszechna Giełda Towarowa nie jest pod tym względem wyjątkiem. I tak dosłownie w maju 2020 roku odbyło się tu pierwsze białorusko-kanadyjsko-brytyjskie seminarium internetowe "Drewno: Prowadzenie działalności gospodarczej na Białorusi", w którym wzięło udział ponad czterdziestu uczestników z kanadyjskich i brytyjskich środowisk biznesowych. Należy zauważyć, że 63 przedsiębiorstwa ze Zjednoczonego Królestwa i sześć z Kanady uzyskały już akredytację BTB. Dyskusja przeprowadzona w formie wideokonferencji na temat specyfiki handlu giełdowego produktami leśnymi oraz kluczowych zalet białoruskiej platformy wymiany, w tym kontroli nad realizacją transakcji, przejrzystej wyceny, braku pośredników, możliwości wykorzystania instrumentów finansowania handlu, doprowadziła do tego, że "szereg brytyjskich i kanadyjskich przedsiębiorstw

⁸⁵ W okresie styczeń-kwiecień sprzedano za pośrednictwem firmy BTB 2,5 raza więcej surowego mleka niż przez cały rok 2019 [Zasoby elektroniczne]. - - 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/v-janvare-aprele-cherez-butb-prodali-v-25-raza-bolshe-syrogo-moloka-chem-za-ves-2019-god-391283-2020/>.

wyraziło zainteresowanie uzyskaniem akredytacji BTB do udziału w giełdowym handlu tarcicą i zrębkami⁸⁶.

Należy zauważyć, że format seminarium online jest obecnie wykorzystywany w BTB i do szkolenia ich obiecujących partnerów biznesowych. W tym celu w maju 2020 r. odbyło się tutaj pierwsze szkoleniowe seminarium internetowe dla specjalistów Uzbeckiej Republikańskiej Giełdy Towarowej i Surowcowej, z którą BTB podpisał porozumienie o współpracy strategicznej już we wrześniu 2018 roku. Dzięki temu nowoczesnemu formatowi współpracy uzbecky partnerzy mogli lepiej zapoznać się nie tylko ze strukturą i specyfiką białoruskiego systemu zamówień publicznych, lecz również z możliwościami dla zagranicznych dostawców towarów, robót i usług w procedurach zamówień publicznych. Należy założyć, że informacje otrzymane przez stronę uzbecką nie tylko przyczynią się do intensyfikacji współpracy pomiędzy Białorusią a Uzbekistanem w zakresie e-zamówień, lecz również "posłużą jako przewodnik dla uzbeckich firm planujących pracę na rynku białoruskim"⁸⁷.

FOR AUTHOR USE ONLY

⁸⁶ Brytyjskie i kanadyjskie przedsiębiorstwa są zainteresowane zakupem białoruskiej tarcicy w handlu giełdowym [Zasoby elektroniczne]. -- 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/britanskij-i-kanadskij-biznes-zainteresovan-v-zakupke-belorusskih-pilomaterialov-na-birzhevyh-torgah-391809-2020>.

⁸⁷ Białoruś i Uzbekistan rozwijają współdziałanie w dziedzinie zamówień elektronicznych [Zasoby elektroniczne]. -- 2020. - URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-uzbekistan-razvivajut-vzaimodejstvie-v-oblasti-elektronnyh-zakupok-390898-2020/>.

FOR AUTHOR USE ONLY

Literatura

1. VII Форум регионов Беларуси и России планируется провести в сентябре [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/vii-forum-regionov-belarusi-i-rossii-planiruetsja-provesti-v-sentjabre-393483-2020/>
2. Залесский, Б. Вектор постсоветской интеграции. Взгляд из Беларуси / Б. Залесский. – Palmarium Academic Publishing, 2019. – 268 с.
3. Пивовар, Э. Посольство назвало топ-10 российских регионов, импортирующих белорусские товары / Э. Пивовар // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/posolstvo-nazvalo-top-10-rossijskih-regionov-importirujuschih-belorusskie-tovary-388334-2020/>
4. Экспорт продукции предприятий Витебской области в российские регионы вырос на 4,2% в 2019 году [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/eksport-produktsii-predpriyatij-vitebskoj-oblasti-v-rossijskie-regiony-vyros-na-42-v-2019-godu-385596-2020/>
5. Белорусские предприятия в I квартале увеличили экспорт товаров в Кировскую область РФ почти на четверть [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belorusskie-predprijatija-v-i-kvartale-velichili-eksport-tovarov-v-kirovskuju-oblast-rf-pochti-na-393710-2020>
6. Белорусская цементная компания открыла представительство в Калининградской области [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belorusskaja-tsementnaja-kompanija-otkryla-predstavitelstvo-v-kaliningradskoj-oblasti-385897-2020/>
7. Владимир Дворник провел переговоры с Заместителем Премьер-Министра Республики Узбекистан Сардором Умурзаковым [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <http://www.government.by/ru/content/9423>
8. Залесский, Б. Точка отсчета – многовекторность. Часть I / Б. Залесский. – Palmarium Academic Publishing, 2020. – 692 с.
9. Маркович, Е. Сотрудничество в сфере АПК – приоритетное направление белорусско-узбекского взаимодействия – посол / Е. Маркович //

[Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/sotrudnichestvo-v-sfere-apk-prioritetnoe-napravlenie-belorussko-uzbekskogo-vzaimodejstvija-posol-394939-2020>

10. Об итогах визита Владимира Дворника в Узбекистан [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <http://www.government.by/ru/content/9301>

11. “Гомсельмаш” представит свой потенциал на аграрном форуме в Узбекистане [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/gomselmash-predstavit-svoj-potentsial-na-agrarnom-forume-v-uzbekistane-380486-2020>

12. Более 30 соглашений и контрактов подписано по итогам Белорусско-узбекского аграрного форума [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/bolee-30-soglashenij-i-kontraktov-podpisano-po-itogam-belorussko-uzbekskogo-agrarnogo-foruma-381350-2020/>

13. НАН Беларуси представила в Узбекистане более 60 инновационных разработок для сельского хозяйства [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/nan-belarusi-predstavila-v-uzbekistane-bolee-60-innovatsionnyh-razrabotok-dlja-selskogo-hozjajstva-381057-2020/>

14. О проведении заседания белорусско-венгерской межправительственной комиссии по экономическому сотрудничеству [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: http://mfa.gov.by/press/news_mfa/c279e9b64ee4da42.html

15. Залесский, Б.Л. Беларусь – Венгрия: сотрудничество прирастает инвестициями и регионами / Б.Л. Залесский // Materials of the XV International scientific and practical conference “Modern scientific potential – 2019”, February 28 – March 7, 2019. Economic sciences. : Sheffield. Science and education LTD. – С. 18–20.

16. Пономарев, А. Визит Виктора Орбана – новый этап белорусско-венгерского сотрудничества / А. Пономарев // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/interview/view/vizit-viktora-orbana-novyj-etap-belorussko-vengerskogo-sotrudnichestva-7346/>

17. Маркович, Е. Беларусь в 2019 году увеличила экспорт продукции АПК в Венгрию более чем в три раза / Е. Маркович // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-v-2019-godu-uvlechila-eksport-produktsii-apk-v-vengriju-bolee-chem-v-tri-raza-393476-2020/>

18. Беларусь и Венгрия планируют расширять сотрудничество в сфере АПК [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-vengrija-planirujut-rasshirjat-sotrudnichestvo-v-sfere-apk-381906-2020/>
19. Маркович, Е. Беларусь и Венгрия будут сотрудничать в сфере птицеводства / Е. Маркович // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-vengrija-budut-sotrudniczat-v-sfere-ptitsevodstva-393454-2020/>
20. Маркович, Е. Беларусь заинтересована в реализации совместного с Венгрией проекта по выращиванию гусей / Е. Маркович // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-zainteresovana-v-realizatsii-sovmestnogo-s-vengrijei-proekta-po-vyraschivaniju-gusej-393464-2020/>
21. Беларусь привлечет 90 млн евро от МБРР для реагирования на эпидемиологическую ситуацию [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-privlechek-90-mln-evro-ot-mbrr-dlja-reagirovanija-na-epidsituatsiju-388653-2020/>
22. Беларусь рассчитывает на \$2-2,5 млрд от внешних кредиторов на преодоление последствий COVID-19 [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-rasschityvaet-na-2-25-mlrd-ot-vneshnih-kreditorov-na-preodolenie-posledstvij-covid-19-388808-2020/>
23. В крайней нищете из-за пандемии могут оказаться 60 млн человек – Всемирный банк [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/world/view/v-krajnej-nischete-iz-za-pandemii-mogut-okazatsja-60-mln-chelovek-vsemirnyj-bank-391536-2020/>
24. Всемирный банк утвердил выделение Беларуси 90 млн евро для борьбы с COVID-19 [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/vsemirnyj-bank-utverdil-vydelenie-belarusi-90-mln-evro-dlja-borby-s-covid-19-391910-2020/>
25. Всемирный банк выделяет 100 млн евро для модернизации системы высшего образования в Беларуси [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/society/view/vsemirnyj-bank-vydeljaet-100-mln-evro-dlja-modernizatsii-sistemy-vysshego-obrazovanija-v-belarusi-391733-2020/>

26. Всемирный банк рассматривает возможность финподдержки малого и среднего бизнеса в Беларуси [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/vsemirnyj-bank-rassmatrivaet-vozmozhnost-finpodderzhki-malogo-i-srednego-biznesa-v-belarusi-392356-2020/>
27. Залесский, Б. Международные отношения и медиа. Особенности многовекторного международного сотрудничества в период глобальных вызовов / Б. Залесский. – Palmarium Academic Publishing, 2016. – 392 с.
28. Выступление Кочановой на открытии второй сессии Совета Республики Национального собрания Беларуси седьмого созыва [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/politics/view/vystuplenie-kochanovoj-na-otkrytii-vtoroj-sessii-soveta-respubliki-natsionalnogo-sobranija-belarusi-385692-2020/>
29. Залесский, Б.Л. Экспортная культура и массовое сознание / Б.Л. Залесский // Журналістыка-2016: стан, праблемы і перспектывы: матэрыялы 18-й Міжнар. навук.-практ. канф., прысвечанай 95-годдзю БДУ, 10-11 ліст. 2016 г., Мінск / рэдкал.: С.В. Дубовік (адк. рэд.) [і інш.]. – Вып. 18. – Мінск : ААТ “Паліграфкамбінат імя Я. Коласа”, 2016. – С. 233–236.
30. БЕЛАЗ поставил очередную партию самосвалов российскому “Апатиту” [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belaz-postavil-ocherednuju-partiju-samosvalov-rossijskomu-apatitu-386828-2020/>
31. Неманкова, Ю. Карьерные самосвалы БЕЛАЗ приступили к работе в Красноярском крае / Ю. Неманкова // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/karjernye-samosvaly-belaz-pristupili-k-rabote-v-krasnojarskom-krae-386202-2020/>
32. Неманкова, Ю. Очередной 130-тонный самосвал БЕЛАЗ начнет работу на российском “Ураласбесте” / Ю. Неманкова // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/ocherednoj-130-tonnyj-samosval-belaz-nachnet-rabotu-na-rossijskom-uralasbeste-385689-2020/>
33. Неманкова, Ю. БЕЛАЗ отправил в Армению карьерные самосвалы / Ю. Неманкова // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belaz-otpravil-v-armeniju-karjernye-samosvaly-385547-2020/>

34. Восемь карьерных самосвалов БЕЛАЗ приступили к работе в Индонезии [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/vosem-karjernih-samosvalov-belaz-pristupili-k-rabote-v-indonezii-387074-2020/>
35. Неманкова, Ю. Партия погрузчиков БЕЛАЗ отгружена в Алжир / Ю. Неманкова // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/partija-pogruzchikov-belaz-otgruzhena-v-alzhir-385911-2020/>
36. Залесский, Б.Л. Антикризисный компонент – экспорт / Б.Л. Залесский // *Materialy XVI Miedzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji “Europejska nauka XXI powieka – 2020”, Volume 1. Przemysl: Nauka i studia.* – С. 22–24.
37. “Гомсельмаш” в I квартале поставил на внешние рынки более 270 комбайнов и машинокомплектов [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/gomselmash-v-i-kvartale-postavil-na-vneshnie-rynki-bolee-270-kombajnov-i-mashinokomplektov-388443-2020/>
38. МТЗ с начала года поставил в Пакистан более 250 тракторов [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/mtz-s-nachala-goda-postavil-v-pakistan-bolee-250-traktorov-388294-2020/>
39. Неманкова, Ю. Экспорт продукции МТЗ в страны Африки вырос на 70% / Ю. Неманкова // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/eksport-produktsii-mtz-v-strany-afriki-vyros-na-70-386540-2020/>
40. Неманкова, Ю. МТЗ поставит вторую партию техники в Судан / Ю. Неманкова // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/mtz-postavit-vtoruju-partiju-tehniki-v-sudan-386164-2020/>
41. У МТЗ – хорошие показатели по экспорту: на 20% выросли поставки в Россию, на 70% – в Африку [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://ont.by/news/u-mtz-horoshie-pokazateli-po-eksportu-na-20-vyrosli-postavki-v-rossiyu-na-70-v-afriku>
42. МТЗ увеличил экспорт продукции в Таджикистан в 2 раза [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/mtz-uvlichil-eksport-produktsii-v-tadzhikistan-v-2-raza-387386-2020/>

43. Неманкова, Ю. МАЗ в I квартале увеличил экспорт в дальнее зарубежье почти в 2,4 раза / Ю. Неманкова // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/maz-v-i-kvartale-velichil-eksport-v-dalnee-zarubezhje-pochti-v-24-raza-387079-2020/>
44. “Амкодор-Онего” в Карелии получил первую партию мостовых кранов [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/amkodor-onego-v-karelii-poluchil-pervuju-partiju-mostovyh-kranov-388008-2020/>
45. “БЕЛДЖИ” в I квартале увеличил экспорт в Россию в 2,5 раза / Ю. Неманкова // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/beldzhi-v-i-kvartale-velichil-eksport-v-rossiju-v-25-raza-386430-2020/>
46. Залесский, Б. Вектор партнерства – Китай. Сборник статей / Б. Залесский. – Palmarium Academic Publishing, 2019. – 188 с.
47. О развитии в парке “Великий камень” зоны научно-технического сотрудничества и разработок SINOMACH [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <http://china.mfa.gov.by/ru/embassy/news/cf39e9ad1f75824a.html>
48. В “Великом камне” построят парк Sinomach “Факел” [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/v-velikom-kamne-postrojat-park-sinomach-fakel-390613-2020/>
49. Вэй, В. Силиконовая долина Китая / В. Вэй // Модели, системы, сети в экономике, технике, природе и обществе. – 2013. – С. 18–21.
50. Красильникова, Ю. Пекин запускает программу привлечения иностранных IT-специалистов / Ю. Красильникова // [Электронный ресурс]. – 2018. – URL: https://hightech.fm/2018/02/28/beijing_lures_talant
51. За первые 11 месяцев 2019 г. в пекинском технопарке Чжунгуаньцунь зарегистрирован 13,8-процентный рост доходов [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: http://russian.news.cn/2020-01/07/c_138685700.htm?utm_source=yxnews&utm_medium=desktop&utm_referrer=https%3A%2F%2Fyandex.by%2Fnews
52. Первый беспилотный электробус протестировали в “Великом камне” [Электронный ресурс]. – 2020. – URL:

<https://www.belta.by/economics/view/pervyj-bespilotnyj-elektrobus-protestirovali-v-velikom-kamne-390612-2020>

53. Новый резидент “Великого камня” будет выпускать продукцию для деревообработки [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/novyj-rezident-velikogo-kamnja-budet-vypuskat-produktsiju-dlja-derevoobrabotki-390684-2020>

54. Рабочая поездка в Витебский район [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: http://president.gov.by/ru/news_ru/view/rabochaja-poezdka-v-vitebskij-rajon-23609/

55. Залесский, Б.Л. СЭЗ “Витебск”: курс – на международное сотрудничество / Б.Л. Залесский // Материалы за XV международна научна практична конференция, Настоящи изследвания и развитие – 2019, 15 – 22 януари 2019 г.: София. “Бял ГРАД–БГ”. – С. 30–32.

56. Экономический потенциал региона [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://marketvit.by/ekonomicheskij-potentsial-regiona/>

57. Щербицкий, А. Нидерланды сделают ставку на укрепление связей с Витебской областью – дипломат / А. Щербицкий // [Электронный ресурс]. – 2020. – <https://www.belta.by/regions/view/niderlandy-sdelajut-stavku-na-ukreplenie-svjazej-s-vitebskoj-oblastju-diplomat-382019-2020>

58. IKEA хочет увеличить за 2 года закупку товаров в Беларуси с 150 до 300 млн евро [Электронный ресурс]. – 2019. – URL: <http://ncpn.by/ikea-%D1%85%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%82-%D1%83%D0%B2%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%B8%D1%82%D1%8C-%D0%B7%D0%B0-2-%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B0-%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D1%83%D0%BF%D0%BA%D1%83-%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0/>

59. Щербицкий, А. Шведский бизнес проявляет интерес к Витебской области – посол / А. Щербицкий // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/shvedskij-biznes-projavljaet-interes-k-vitebskoj-oblasti-posol-381082-2020/>

60. Щербицкий, А. Витебская область и Великобритания имеют большой потенциал для сотрудничества – Перкинс / А Щербицкий // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/vitebskaja-oblast-i->

[velikobritanija-imejut-bolshoj-potentsial-dlja-sotrudnichestva-perkins-383129-2020/](https://www.belta.by/economics/view/velikobritanija-imejut-bolshoj-potentsial-dlja-sotrudnichestva-perkins-383129-2020/)

61. Залесский, Б.Л. Экономический форум как инструмент развития международных связей региона / Б.Л. Залесский // Материали за XV международна научна практична конференция, Найновите постижения на европейската наука – 2019, 15 – 22 юни 2019 г. Икономики. Публичната администрация. : София. “Бял ГРАД–БГ”. – С. 11–13.

62. Деловые контакты, праздник ремесла и гастрофест онлайн – открылась выставка “Весна в Гомеле” [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/delovye-kontakty-prazdnik-remesla-i-gastrofest-onlajn-otkrylas-vystavka-vesna-v-gomele-392199-2020/>

63. Новый формат “Весны в Гомеле” позволит из любой точки мира изучить потенциал региона – Соловей [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/novyy-format-vesny-v-gomele-pozvolit-iz-ljuboj-tochki-mira-izuchit-potentsial-regiona-solovej-392149-2020/>

64. Онлайн-проекты стимулируют предприятия укреплять позиции на интернет-площадках – Филонова [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/onlajn-proekty-stimulirujut-predpriyatija-ukrepljat-pozitsii-na-internet-platformah-filonova-392234-2020/>

65. Более 250 компаний из 13 стран участвуют в выставке “Весна в Гомеле” [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/bolee-250-kompanij-iz-13-stran-uchastvujut-v-virtualnoj-vystavke-vesna-v-gomele-393173-2020/>

66. От роботов до дома на колесах: десятки инвестпроектов предлагает онлайн Гомельская область [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/ot-robotov-do-doma-na-kolesah-desyatki-investproektov-predlagaet-onlajn-gomelskaja-oblast-392685-2020/>

67. Залесский, Б. Точки роста. Особенности устойчивого развития в условиях глобальных вызовов / Б. Залесский. – Palmarium Academic Publishing, 2020. – 132 с.

68. Иностранные инвесторы вложили в I квартале в экономику Беларуси \$2,8 млрд [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/inostrannye-investory-vlozhili-v-i-kvartale-v-ekonomiku-belarusi-28-mlrd-390601-2020/>

69. Резиденты СЭЗ “Гродноинвест” в I квартале привлекли рекордный объем ПИИ на чистой основе [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/rezidenty-sez-grodnoinvest-v-i-kvartale-privlekli-rekordnyj-objem-pii-na-chistoj-osnove-389251-2020/>
70. СЭЗ “Гродноинвест” за пять лет инвестировала в развитие инфраструктуры около Br9 млн [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/sez-grodnoinvest-za-pjat-let-investirovala-v-razvitie-infrastruktury-okolo-br9-mln-387801-2020/>
71. Резиденты СЭЗ “Гродноинвест” в 2019 году привлекли \$436 млн инвестиций [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/rezidenty-sez-grodnoinvest-v-2019-godu-privlekli-436-mln-investitsij-385388-2020/>
72. Залесский, Б.Л. Свободная экономическая зона “Гродноинвест”: точка роста – экспорт / Б.Л. Залесский // Materials of the XVI International scientific and practical conference “Modern scientific potential – 2020”, February 28 – March 7, 2020. History. Law. Economic sciences. Public administration. : Sheffield. Science and education LTD. – С. 28–30.
73. Новый резидент СЭЗ “Брест” намерен инвестировать в производство мебели более 25 млн евро [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/novyj-rezident-sez-brest-nameren-investirovat-v-proizvodstvo-mebeli-bolee-25-mln-evro-394124-2020/>
74. Новый резидент СЭЗ “Брест” займется деревообработкой [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/novyj-rezident-sez-brest-zajmetsja-derevoobrabotkoj-392514-2020/>
75. Новый резидент СЭЗ “Брест” будет выпускать коллекционную одежду [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/novyj-rezident-sez-brest-budet-vypuskat-kollekcionnuju-odezhdju-392737-2020/>
76. В СЭЗ “Брест” планируют создать 1 тыс. рабочих мест [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/regions/view/v-sez-brest-planirujut-sozdat-1-tys-rabochih-mest-380116-2020/>
77. Залесский, Б. Беларусь – Европа: потенциал партнерства. Политика многовекторности в условиях глобальных вызовов / Б. Залесский. – LAP LAMBERT Academic Publishing, 2016. – 168 с.

78. СЭЗ “Брест” завершает в этом году создание инфраструктуры в итальянском промышленном округе [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/special/regions/view/sez-brest-zavershaet-v-etom-godu-sozdanie-infrastruktury-v-italijanskom-promyshlennom-okruge-380751-2020/>
79. Лугина, Т. Какими проектами может гордиться наша легкая промышленность / Т. Лугина // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.sb.by/articles/svoya-rubashka-blizhe-k-telu11.html>
80. Неманкова, Ю. Предприятия “Беллепрома” в I квартале экспортировали 58,3% продукции / Ю. Неманкова // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/predpriyatija-belleproma-v-i-kvartale-eksportirovali-583-produktsii-389618-2020/>
81. Экспорт трикотажных предприятий “Беллепрома” в I квартале вырос на 8,4% [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/eksport-trikotazhnyh-predpriyatij-belleproma-v-i-kvartale-vyros-na-84-391971-2020>
82. Текстильные предприятия “Беллепрома” планируют искать новых партнеров и наращивать экспорт в ЕС [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/tekstilnye-predpriyatija-belleproma-planirujut-iskat-novyh-partnerov-i-naraschivat-eksport-v-es-391599-2020>
83. “Беллепром” планирует в мае экспортировать защитные маски в Россию и Германию [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belleprom-planiruet-v-mae-eksportirovat-zaschitnye-maski-v-rossiju-i-germaniju-389972-2020/>
84. “Камволь” планирует выйти на рынки США и Канады [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/kamvol-planiruet-vyjti-na-rynki-ssha-i-kanady-389583-2020/>
85. Есин, Р. О белорусском льне в Японии, поиске новых товаров для экспорта и усилении электронной торговли / Р. Есин // [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/interview/view/esin-o-belorusskom-lne-v-japonii-poiske-novyh-tovarov-dlja-eksporta-i-usilenii-elektronnoj-torgovli-7276/>
86. Сделки на \$21 млрд заключены на БУТБ за 15 лет [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/sdelki-na-21-mlrd-zakljucheny-na-butb-za-15-let-393174-2020>

87. Продукцию деревообработки более чем на 7 млн евро продали на экспортных торгах БУТБ [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/produktsiju-derevoobrabotki-bolee-chem-na-7-mln-evro-prodali-na-eksportnyh-torgah-butb-391644-2020/>
88. В январе-апреле через БУТБ продали в 2,5 раза больше сырого молока, чем за весь 2019 год [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/v-janvare-aprele-chez-butb-prodali-v-25-raza-bolshe-syрого-moloka-chem-za-ves-2019-god-391283-2020/>
89. Британский и канадский бизнес заинтересован в закупке белорусских пиломатериалов на биржевых торгах [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/britanskij-i-kanadskij-biznes-zainteresovan-v-zakupke-belorusskih-pilomaterialov-na-birzhevyh-torgah-391809-2020>
90. Беларусь и Узбекистан развивают взаимодействие в области электронных закупок [Электронный ресурс]. – 2020. – URL: <https://www.belta.by/economics/view/belarus-i-uzbekistan-razvivajut-vzaimodejstvie-v-oblasti-elektronnyh-zakupok-390898-2020/>

FOR AUTHOR USE ONLY

**More
Books!**

yes
I want morebooks!

Buy your books fast and straightforward online - at one of world's fastest growing online book stores! Environmentally sound due to Print-on-Demand technologies.

Buy your books online at
www.morebooks.shop

Kaufen Sie Ihre Bücher schnell und unkompliziert online – auf einer der am schnellsten wachsenden Buchhandelsplattformen weltweit! Dank Print-On-Demand umwelt- und ressourcenschonend produziert.

Bücher schneller online kaufen
www.morebooks.shop

KS OmniScriptum Publishing
Brivibas gatve 197
LV-1039 Riga, Latvia
Telefax: +371 686 20455

info@omniscryptum.com
www.omniscryptum.com

OMNIScriptum

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY

FOR AUTHOR USE ONLY